Poštnina plačana v gotovini. Leto LXII V Ljubljani, v soboto 23. junija 1934 Štev. 141 a Cena 1.50 Din

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENEC

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate: Sarajevo štv. 7563, Zagreb štv. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cerkev in nove državne oblike

Stališče, ki ga je zavzemala liberalna država do religije, je dobro znano. Liberalna država 19. stoletja je v svojem jedru bila lajicistična, to se pravi, zelo se je trudila in skrbno je pazila na to, da ne bi religija izšla iz zakristij in dobila vpliva na javno življenje. Laicizem je proglasil popolno nezavisnost države od Boga kakor tudi do sleherne pozitivne, razodete religije. Več laičnih držav iz liberalne dobe se je proslavilo po svojem antiklerikalizmu, kjer pa ni šlo, sodeč po etimologiji besede, za kako obrambo proti čezmernemu poseganju klera v državno domeno, ampak za prikrito borbo proti religiji sploh kakor slehernemu religioznemu udejstvovanju v javnem življenju. Toda kljub v bistvu protiverskemu razpoloženju je laicistična država, hoteč vsaj teoretično ostati zvesta liberalnim principom, sankcionirala za javnost načela: religija je zasebna stvar; ali: vsak naj se izveliča na svoj način. Tretji, ki so hoteli veljati za prav posebno tolerantne, pa so bili mnenja, da je vseeno, ali katoličan, protestant ali pravoslaven ali karkoli že, samo da imaš neko religijo.

Katolicizem se je proti takšnemu liberalizmu v načelno verskih vprašanjih vedno odločno boril in neprestano poudarjal, da s pozitivnim krščanstvom nikakor ni združljiv. Krščanstvo je podrejenost Kristusu in njegovi Cerkvi s celotnim razodetim naukom, od katerega si človek ne sme izbirati le eno ali drugo dogmo, ki mu slučajno prija. Proti naziranju, da se sleherni more izveličati po svoji fasoni, stoji Kristusova beseda: Kdor se ne da krstiti in ne veruje, bo pogubljen! Mnenje, da je vseeno, h kateri religiji kdo pripada, ovrže božja beseda: Kdor Cerkve ne posluša, naj vam bo kakor pogan in javen grešnik. Stavek pa, da je »religija privatna zadeva«, pa sploh zanika bistvo krščanstva. Kajti krščanstvo kot religija je odlično javna zadeva, ker se v prvi vrsti niti ne tiče poedinca kot privatne osebe, temveč predvsem vsega človeštva kot celote. O tem govore zlasti prepričevalno osnovne dogme krščanstva, kakor nauk o izvirnem grehu in odrešenju. Za izvirni greh in odrešenje dobimo razumevanje in utemeljitev le, če gledamo na skupnost človeškega rodu, ne pa na človeka poedinca. Poedinec zapade izvirnemu grehu in je deležen odrešenja, ker je — kljub osebni zakonitosti — član in del človeške skupnosti.

Zato liberalna država svojih laicističnih načel ni nikdar mogla popolnoma izvesti, ker so protinaravna. Razven tega so v liberalni državi imeli katoličani proti nasilnim poskusom države v svojih rokah izvrstno orožje, namreč načela same liberalne države, to je svoboda in enakost, ki so jih upravičeno tudi za sebe zahtevali in so lahko vsak čas dokazovali svojim nasprotnikom njihovo nedoslednost in neiskrenost. Zadnja leta pa je liberalna država zašla v nepričakovano velike gospodarske in parlamentarne težave, ki so absorbirale vso njeno energijo, tako da se noben, količkaj svoje odgovornosti se zavedajoč državnik ni spuščal v kulturnobojno politiko ter so vprašanja kulturne politike sploh močno stopila v ozadje. Zato je Cerkev že od Pija X. dalje postopoma opuščala svojo zainteresiranost na katoliških političnih strankah, ker se je pokazalo, da more nepolitično zastopati svoje cerkvene in šolske interese zlasti s pomočjo konkordatov. Konkordati so še prav posebno značilni za sedaj vladajočega papeža. S tem se je Cerkev odtegnila pozitivni politiki, ki jo domala vso okupirajo gospodarska in upravno-tehnična vprašanja, razven tega pa nasprotniki nimajo več možnosti — vsaj upravičene ne —, da bi Cerkev delali odgovorno za politično taktiko katoličanov, kjer se ni vedno lahko znajti sredi kompliciranih socialnih problemov. Razven konkordatov, ki temelje na medsebojno dani besedi in pogodbi, propagira Cerkev zlasti Katoliško akcijo, ki naj prodre v vse sloje in pospešuje in čuva interese kraljestva božjega na zemlji na vseh področjih, kjerkoli bi bili ogroženi. Naloga Katoliške akcije bo v bodoče med drugim tudi ta, da bo vernikom nasvetovala izbiro takšnih narodnih zastopnikov, ki s svojim življenjem in javnim delovanjem dajejo poroštvo, da tudi v zakonodajnih telesih ne bodo nastopali proti veri in krščanski nravnosti. To se je že zgodilo pri zadnjih volitvah v Litvi, na Španskem, se prakticira že mnogo let v Franciji, v Angliji in tudi drugod, kjer katoličani sploh nikdar niso bili organizirani le v eni, katoliški politični stranki, kakor je to slučaj n. pr. na Holandskem.

Pravilno gledanje in daljnovidnost vodilnih cerkvenih krogov je potrdil razvoj dogodkov zadnjega časa. Liberalna država s svojim sistemom političnih strank je že nekaj let v hudi krizi. Ko bi se Cerkev identificirala s političnimi strankami ali ko bi jih imela za svoje edine advokate po državah, bi z njimi vred logično tudi moralo v zaton versko cerkveno življenje. To nevarnost pa je Cerkev pravočasno preprečila s tem, da se je nedvoumno distancirala od političnih strank.

A kljub temu, da je Cerkev tako spretno premostila razvoj v novo dobo, bo ostala ladja sredi razburkanih valov. Nova oblika države, ki se poraja, skriva v sebi polno velikih nevarnosti za katolicizem kakor za krščanstvo sploh. Liberalizem nikakor ni duhovno premagan, ampak se v kulturno-političnem pogledu nadaljuje v oblikah, kakor mu jih je utisnil marksizem — torej kot kolektivistični liberalizem. Samo odtenek kolektivističnega liberalizma je fašistično gibanje, ki izpoveduje prvenstvo in absolutizem krvi. Socialno filozofsko pa se ta biologičen vitalizem izteka v marksističen princip: Kolektiv (pa naj bo razredni ali narodni) ima prvenstveno eksistenčno pravico, poedinec pa le v toliko, kolikor mu dovoljuje kolektiv. Marksizem je zgrajen na ekonomski bazi, oziroma na ekonomskem zgodovinskem pojmovanju, fašizem pa na biologičnem svetovnem naziranju, ki prvenstvo vseh vrednot priznava krvi in rasi.

Toda ta dva otroka liberalnega očeta tudi teoretično nista podedovala niti sledu kake strpljivosti, svobodoumnosti in lojalnosti, s katero se je rad dičil stari liberalizem. Fašistični in komunistični kolektivizem hočeta vse državljane in tudi slehernega poedinca izključno in popolnoma za sebe. Proglašata totalno gospodstvo nad družbo in nad človekom in sicer na vseh področjih. Tako v fašizmu ali v komunizmu tudi vera ni več »privatna zadeva«, ampak stvar kolektiva, ki jo potem popolnoma zavrže in nikomur ne dovoli, kakor je slučaj v komunizmu, ali pa religijo sicer sprejme, pa jo skuša prilagoditi svoji doktrini ali vsaj vpreči v svoj absolutistični voz, kakor poskuša fašizem.

Ne da bi govorili o boljševizmu, se tudi pod fašizmi Cerkvi ne obetajo najlepši časi. Kajti tu trči skupaj dvoje svetovnih naziranj, od katerih vsakdo za sebe reklamira totalnost. Cerkev pač ve v tem smislu, da bi odrekala državi, kar je njenega in kar spada pod njeno suvereno kompetenco. Toda krščansko svetovno naziranje ne pozna deljene suverenosti pozemskih in nadzemskih ciljev in vrednot. Pozna le absolutni nadnaravni cilj človeštva in pa njegove relativne pozemske naloge. To je red, podan že po naravi stvari in človeka. Nosilec pozemskih nalog je država, nadzemskih pa Cerkev. Toda obe oblasti sta poklicani k »totalnosti«, ker ima človeštvo enoten smoter in namen. To je tudi nauk velikega socialnega filozofa Tomaža Akvinca. Zmotno in za Cerkev krivično je torej stališče, »da prepad med državo in Cerkvijo ni nikdar dovolj globok«, ali pa, če se konkordati, — kakor vidimo v fašizmu — razlagajo v tem smislu, kakor da je totalna država le po milosti Cerkvi odstopila nekaj svoje suverenosti. Človek kakor družba pripadata istočasno Cerkvi in državi. Zmotno je, ako se politiko napravi za osišče totalnega svetovnega naziranja. Kajti po krščanskem svetovnem naziranju je naravnan človek in človeštvo le na en, nadzemski cilj. Vsi drugi cilji in nameni morejo biti le sredstvo v službi tega najvišjega namena. Tu najde tudi politika sebi odgovarjajoče mesto. Nikdar pa ne more politika zahtevati zase totalnosti, ampak je obsežena v totalnosti krščanskega svetovnega nazora.

drin.

Konferenca Male zveze in Poljska

Zbližanje - ali razhod s Poljsko?

Dr. Beneš o „poljsko-madjarski skupni meji" - Gömbös obišče maršala Pilsudskega - Na razpotju

Varšava, 20. junija.

Uradno poročilo o sklepih konference Male zveze v Bukarešti je tukaj v splošnem dobro učinkovalo, ker naglaša s poudarkom, da hoče Mala zveza prijateljsko sodelovati s Poljsko. Prejšnja poročila iz Bukarešte niso bila tako razveseljiva, ker so namigovala, da so se državniki Male zveze na zahtevo češkoslovaškega zunanjega ministra dr. Beneša v posebni seji pečali z vprašanjem Poljske ter baje ugotovili, »da so se v poljski zunanji politiki pojavile spremembe v toliki meri, da je bilo treba odnošaje med Malo zvezo in Poljsko podvreči novemu stvarnemu pregledu.« »Spremembe v poljski zunanji politiki« se brez dvoma nanašajo na nedavno čisto nepričakovano prijateljsko zbližanje med Poljsko in Nemčijo ter na odklonilno stališče, ki ga je poljska delegacija v Ženevi čisto dosledno zavzemala z ozirom na francoske predloge o razorožitvi in o sklenitvi vzhodnega pakta z Rusijo in z Baltikom.

Znano je tukaj, da je dr. Beneš pri tej priliki imel daljši govor o odnošajih med svojo domovino in Poljsko in da je z žalostjo ugotovil, da posredovanje francoskega zunanjega ministra v Varšavi dozdaj ni prineslo nobenega sadu in da je napetost ostala ista kot prej. Dr. Beneš je opozoril tudi na sicer še manj pomemben, a ipak važen pokret, ki je nastal v gotovih poljskih plasteh, češ, da Poljska nima od Male zveze ničesar in da bi bilo za njo boljše, če bi »skušala doseči skupne meje z Madjarsko«. To mnenje se je utihotapilo tudi že v zunanje ministrstvo v Varšavi, vendar je treba poudariti, da ga zunanji minister Beck odklanja. Dr. Beneš je z ozirom na dejstva, ki jih je navedel, zahteval, da naj konferenca na nek razumljiv način izrazi svoje stališče, da bi vsak morebitni poljski imperializem, ki bi hotel ustvariti skupne meje z Madjarsko na hrbtu Češkoslovaške, naletel na trden odpor vse Male zveze. V svojem prvem uradnem poročilu je zato Mala zveza naglasila, da »bo treba vprašanje odnošajev s Poljsko revidirati« in je Titulescu v govoru, ki ga je imel pri banketu na čast časnikarjem naglasil, »da bi tisti, ki bi se dotaknil le ene izmed treh držav, imel proti sebi tri.«

Tukaj tudi ni nobena tajnost, da je med tem poljska vlada po svojem poslaniku v Bukarešti dala nekatera pojasnila in izrazila željo, da nesoglasje ne pride do izraza v končnem uradnem poročilu, ker bi to znalo vplivati kvarno in bi povzročilo kriva tolmačenja med javnim mnenjem Evrope. Na podlagi te intervencije je konferenca Male zveze sklenila, da bo v komunikeju naglasila samo svojo dobro voljo sodelovanja s Poljsko, istočasno pa je naročila romunskemu zunanjemu ministru, da izkoristi prisrčne odnošaje, ki vladajo med Poljsko in Romunijo, da omogoči prijateljsko sodelovanje med Poljsko in vsemi državami Male zveze.

Kot je povedano spočetka, je objava tega komunikeja vplivala blagodejno, ker v Varšavi kljub zadnjim skokom poljske zunanje politike v nemški tabor ne manjka uvidevnih ljudi, ki s tem razvojem niso zadovoljni in zagovarjajo z veliko vnemo zamisel, da je treba zveze med Poljsko in Malo zvezo utrditi. Če bo ta struja že v kratkem zmagala, ni mogoče z gotovostjo reči. Tem manj, odkar je bil nemški minister dr. Göbbels sprejet od maršala Pilsudskega in ker je sedaj že gotovo, da pride kmalu v Varšavo madjarski predsednik vlade general Gömbös, tisti Gömbös, ki je porabil sestanek ministrov Male zveze za to, da je zopet spustil v svet izzivalen govor o revizionizmu, proti kateremu je morala konferenca v Bukarešti tudi v sklepnem komunikeju ostro protestirati.

Trije pakti:

vzhodni, sredozemski, črnomorski

Pariz, 22. jun. z. »Intransigeant« objavlja danes posebno izjavo romunskega ministrskega predsednika Tartaresca, »da se je konferenca Male zveze v Bukarešti zedinila na dva pakta, ki ju bo predložila sedaj francoskemu zunanjemu ministru Barthouju. Prvi pakt nosi ime »vzhodnega pakta« in obsega baltske države, Rusijo, Poljsko, Češkoslovaško in Nemčijo. Drugi pakt se imenuje »sredozemski pakt« in bi obsegal Francijo, Italijo, balkanske države in Turčijo. Francija je osnutek paktov odobrila in gre sedaj samo za to, da se pridobita Poljska in Nemčija za severnega, Italija pa za južnega. Če bi se posrečilo ustanoviti enega in drugega,, bi Francija in njeni zavezniki predlagali še tretji pakt, pod imenom »črnomorski«, ki bi obsegal vse obalne države Črnega morja, torej Rusijo, Turčijo, Romunijo in Bolgarijo. S pomočjo teh paktov bi bil mir zavarovan za dolgo dobo let in Francija ter njene zaveznice bi potem lahko pristale na nemške zahteve po enakopravnosti v oboroževanju.

Francoski in angleški glavni štab sklepata o mirovnih jamstvih

General Weygand v Londonu

London, 22. jun. b. Prihod generala Veyganda v London in kljub izjavi, ki jo je dal njegov adjutant, da je njegov obisk povsem privatnega značaja, se nenadni pojav francoskega generala komentira zelo raznovrstno in mu v vseh krogih pripisujejo izreden pomen radi tega, ker generala Veyganda spremlja tudi general Gamelin, čeprav je tako v Parizu kakor tudi v Londonu bila ta vest demantirana. Trdi se, da obisk francoskega generala ni samo političnega pomena, ampak, da je tudi v neposredni zvezi s pripravami, ki jih dela Francija skupaj z Rusijo za sklenitev paktov o vzajemni pomoči, s katerimi bi se na praktičen način rešilo vprašanje varnosti ne samo v posameznih delih Evrope, ampak na vsem evropskem kontinentu. Z ustvaritvijo varnostnega sistema na temelju stvarnih vzajemnih jamstev bo končnoveljavno rešeno vprašanje varnosti in bo s tem omogočeno razorožitveni konferenci, da s popolnim uspehom konča svoje delo, ker bi se lahko v tem primeru brez večjih težkoč sklenila konvencija o omejitvi in znižanju oboroževanja.

General Veygand in general Gamelin imata nalogo, da s tehnične strani orišeta angleškim članom generalnega štaba francoski načrt o evropskem varnostnem sistemu. Splošne garancije, ki bi jih vse države prevzele pri podpisu konvencije o varnosti, bi se nanašale na izvedbo posameznih določb konvencije, kakor tudi na uvedbo kontrole oboroževanja. Poleg teh splošnih jamstev bi bila varnost Evrope zajamčena s pomočjo regionalnih paktov. Ta posebna jamstva, ki bi jih vsebovali omenjeni pakti, bi prevzele posamezne skupine držav, zaradi česar nosijo tudi pakti naziv regionalni pakti. Velika Britanija bi se lahko omejila na jamstva, ki jih je prevzela z lokarnsko pogodbo. Ta pakt bi se pa moral izpopolniti in razširiti tako, da bi tudi ta pakt kakor tudi projektirani vzhodni Locarno imela za podlago znane določbe o definiciji napadalca.

»Daily Express« trdi, da sta se general Veygand in general Gamelin že pričela pogajati s člani britanskega generalnega štaba in da se bo pri teh pogajanjih poleg vprašanja o vojnem sodelovanju za primer vojne do vseh podrobnosti proučilo tudi vprašanje obrambe Londona od letalskih napadov. Posebna važnost se pripisuje načrtu o razširitvi lokarnske pogodbe, ki se bo proučil na prihodnjem sestanku med francoskim zunanjim ministrom Bartoujem in angleškim ministrskim predsednikom MacDonaldom v Londonu. Tehnični načrt tega projekta bodo že sedaj proučili predstavniki britanskega generalnega štaba z generalom Veygandom in generalom Gamelinom. Tu gre v prvi vrsti za jamstva glede nevtralnosti Belgije in Nizozemske. »Daily Herald« poudarja, da kljub francoskim in britanskim demantijem pomeni obisk obeh predstavnikov francoskega generalnega štaba v Londonu velik političen dogodek.

Pripravljeni ...

Pariz, 22. jun. b. Senatni in finančni odbor sta soglasno sprejela predlog o naknadnih vojnih kreditih v znesku 3.120,000.000 frankov (deset milijard Din).

London, 22. jun. b. V zvezi z gradnjo angleških vojnih enot, zlasti glede ustanovitve posebnega oddelka za borbo v zraku, je vojno ministrstvo pozvalo vse letalce na sodelovanje. Na podlagi teh poskusov bodo nato zgrajena nova borbena letala in se bodo ustanovile nove letalske formacije.

Prvi lord admiralitete je predložil strokovnjakom spomenico o tehničnih potrebah angleške mornarice. V spomenici poudarja predvsem sledeča tri vprašanja: 1. gradnja novih linijskih ladij; 2. gradnja 30 križark, tako, da bo skupno število križark znašalo 70; 3. gradnja velikega števila novih rušilcev; 4. gradnja matičnih ladij za letala.

Francija in Anglija na manevrih v Rusiji in Turčiji

London, 22. jun .TG. Načelnik francoskega generalnega štaba, general Veygand, je danes sprejel posebnega odposlanca iz Moskve, ki ga je povabil, da se osebno udeleži velikih vojaških vaj sovjetske armade. General Veygand je odgovoril, da se sam manevrov ne more udeležiti, pač pa, da bo poslal svojega najboljšega generalštabnega generala, in je prosil odposlanca, da Rusija pokaže temu odposlancu vse, kar ima. General Veygand je interveniral tudi pri angleškem generalnem štabu, da prav tako pošlje svoje opazovalce v Rusijo.

Istočasno se nahaja v Londonu odposlanec turške armade, ki je povabil vrhovnega poveljnika angleške armade, generala Birdwooda, da se udeleži turških manevrov na sirsko-perzijski meji. General Birdwood je povabilo sprejel.

Francija in Mala zveza sta eno

Barthoujev obisk

Francoski zunanji minister - častni član romunske države

Bukarešta, 22. junija. AA. Senat in parlament sta priredila na skupni seji svečan sprejem francoskemu zunanjemu ministru Barthouju.

Predsednik vlade Tatarescu je v svojem govoru orisal bratske zveze med Francijo in Romunijo, ki so se zapečatile na bojnem polju in ki jih je kronal triumf pravice, ter naglasil, da sta bili Francija in Romunija zmeraj soglasni pri obrambi miru. Nato je Tatarescu predlagal resolucijo, ki proglaša Barthouja za častnega državljana Romunije. Ta predlog so soglasno sprejeli z burnimi in dolgotrajnimi ovacijami Barthouju tako senatorji in poslanci kakor tudi celokupno občinstvo na galerijah.

Bivanje v Jugoslaviji

Belgrad, 22. junija. AA. Program obiska francoskega zunanjega ministra Louisa Barthouja v Belgradu.

23. junija se bo francoski zunanji minister g. Barthou s svojim spremstvom vkrcal v Oršavi na parnik »Aleksander«. Parnik bo odplul iz Oršave isti dan ob 16 in krenil proti Belgradu. G. Barthouja bo sprejel pomočnik zun. ministra g. Božidar Purič z višjim uradnikom zun. ministrstva. G. Barthou bo prenočil na ladji v Donjem Milanovcu.

24. junija ob 17 se pripelje g. Barthou v Belgrad v savsko pristanišče. Po pozdravu in predstavljanju se bo odpeljal v hotel »Srpski kralj«. Ob 17.30 vpis v dvorno knjigo, ob 18 obisk na francoskem vojaškem pokopališču in ogled spomenika branilcem Belgrada. Ob 20.30 intimna večerja pri g. Jevtiču v zunanjem ministrstvu.

25. junija ob 10 dopoldne obisk groba Neznanega junaka na Avali, ob 10.30 konferenca v zunanjem ministrstvu in naposled obisk pri predsedniku vlade. Ob 12 avdijenca pri Nj. Vel. kralju, ob 13 kosilo v dvorcu na Dedinju. Ob 16.30 obisk pri ministru za vojsko in mornarico, nato pa sprejem v francoskem poslaništvu. Ob 20 večerja v gardni kazini, ki jo priredi g. Barthouju na čast g. Jevtič. Po večerji ob 22 sprejem.

26. junija ob 10 dopoldne ogled prestolnice, ob 11 obisk pri predsednikih senata in narodne skupščine in nato svečana skupna seja obeh zbornic parlamenta. Ob 13.30 kosilo v prostorih društva prijateljev Francije. Ob 18 sklepna konferenca v zunanjem ministrstvu, ob 19.30 pa intimna večerja na francoskem poslaništvu. Ob 22.05 razstanek z g. Barthoujem.

Konkordat med Jugoslavijo in Vatikanom

Nuncij bo poročal školovski konferenci

Zagreb, 22. jun. b. Vaš dopisnik je z ozirom na važna cerkveno-politična vprašanja, o katerih bodo prihodnje dni razpravljali katoliški škofje iz vse države na školovski konferenci v Zagrebu, doznal sledeče pomembne podrobnosti: Kakor smo že poročali, bodo posvetitvi dr. Stepinca za pomožnega škofa nadškofu dr. Bauerju prisostvovali skoraj vsi katoliški škofje razen onih, ki bodo po nujnih poslih zadržani, kakor na pr. senjski škof dr. Starčevič, ki bo imel tega dne birmovanje v svoji škofiji. Na posvetitev dr. Stepinca za škofa pride tudi apostolski nuncij Pellegrinetti. Eden od glavnih vzrokov, da se bodo ob tej priliki zbrali v Zagrebu vsi katoliški škofje, je tudi ta, ker se bo novi pomožni škof predstavil katoliškemu episkopatu kot bodoči predsednik školovskih konferenc. Konferenca katoliških školov bo po vsej verjetnosti trajala od torka do petka. Apostolski nuncij msgr. Pelegrinetti bo ob tej priliki podal školom tudi poročilo o načrtu novega konkordata. Kakor smo zvedeli, se bo z novim konkordatom pojavilo veliko vprašanj, ki jih bo treba hitro rešiti, da bi se konkordat takoj po podpisu lahko čim koristnejše izvajal v praksi. Eno takih vprašanj je tudi ureditev avtonomije katoliške cerkve v notranji upravi z ozirom na materijelno vzdrževanje klera. Kakor je že več ali manj znano, bodo materijelni odnosi katoliške cerkve do države urejeni analogno, kakor je država to vprašanje uredila s pravoslavno cerkvijo, kar pomeni, da bo katoliška verska uprava dobila od države globalni znesek, s katerim bo potem ona sama razpolagala. V to svrho se bo moral ustanoviti v sami ustanovi školovskih konferenc čisto poseben organ, ki bo vodil vse posle materijelne prirode.

Konferenca Mednarodnega urada dela

Gospodarska in socialna obnova sveta - nujno potrebna

Govor ravn. Butlerja

Kakor znano, zboru v Ženevi mednarodni urad za delo. Dozdaj so se delegati v svojih govorih pečali z gospodarskimi in socialnimi vprašanji v svojih državah, podajali svoja mnenja in tudi kritike. Na seji 19. t. m. je prišel na vrsto ravnatelj urada g. Butler, da odgovori. Pred njim pa je predsednik konference Godart uvodoma omenil, da so pri novem predsedniku Združenih držav Sev. Amerike kaže velika naklonjenost za čim plodovitejše sodelovanje te države, ki je doslej sledila na socialnem polju najizrazitejšemu individualizmu, z Mednarodnim uradom dela.

Kakšna kontrola je potrebna?

Nato je povzel besedo ravnatelj Mednarodnega urada za delo g. Butler ter odgovarjal govornikom, ki so diskutirali o poročilu, katerega je bil podal glede delovanja urada. Najprej se peča z vprašanjem načrtnega gospodarstva, s katerim so se bili bavili vsi govorniki. Dejal je, da sicer brezpogojno odobrava tako kontrolo gospodarstva, ki ima namen uresničiti socialni napredek, toda nikakor ne more soglašati s tako »kontrolo« na polju mednarodne trgovine, ki jo je, kakor vidimo, reduciral na eno tretjino njenega prejšnjega obsega. S tem nikakor noče reči, da bi bil zopet mogoč sistem popolne svobodne izmenjave blaga. Treba je najti način, kako napraviti kompromis med različnimi narodno-gospodarskimi sistemi, ki danes stojijo drug proti drugemu, zagrajeni za barijerami in omejitvami svobodne izmenjave blaga, tako, da bodo kapitali lažje oziroma svobodneje krožili med narodi. Ta potreba postaja čedalje bolj nujna. **Kontrolirano ali načrtno gospodarstvo, kakor si ga on predstavlja, mora obstojati v razumni kontroli denarnega sistema, v bolj pravični razdelitvi dohodkov oziroma dobičkov in v pravilnem ravnovesju med industrijo in poljedelstvom. Posebno kar se mednarodne gospodarske politike tiče, je stabilizacija monete neobhodno potrebna, preden moremo govoriti o kakšnem dvigu.**

Vstop Amerike

Nato je Butler označil za najvažnejši dogodek letošnjega leta dejstvo, da je velika večina amerikanskega parlamenta pooblastila predsednika, da Združene države pristopijo k Mednarodnemu uradu dela. (Navdušeni aplavzi.) To je velika stvar, da se je Amerika odločila, da se udeležuje našega dela. Vsi vemo, kakšne visoke pojme o socialni pravičnosti ima predsednik Roosevelt, ki vztrajno izvaja program gospodarskega preporoda in socialnih reform. Lahko se reče, da so Združene države s tem pred vsem svetom dokumentirale, da zapuščajo sistem neomejenega gospodarskega liberalizma, kateremu so sledile poldrugo stoletje.

Višek krize prekoračen

Končno je Butler izjavil, da je po njegovem mnenju višek gospodarske krize že prekoračen, da pa bo proces ozdravljenja zelo počasen. Le mednarodno sodelovanje glede socialnih problemov more ta proces pospešiti in normalizirati gospodarski položaj. Le na tak način se more uresničiti ravnovesje med produkcijo dobrin in njih razdelitvijo ter med industrijo in poljedelstvom; mednarodno sodelovanje potom ženevskega urada je edino učinkovito sredstvo, da se izvede stabizacija denarne vrednosti in da se vrne svet k mednarodni izmenjavi blaga v prejšnjem obsegu. Zakaj samo tako se more otvoriti pot zopetnemu zvišanju mezd, večji kupni zmožnosti in dostojnemu življenjskemu standardu.

40 urni delavnik

Gaston Tessier, oficijelni delegat francoskih delavskih organizacij, je nato v imenu komisije podal poročilo o vprašanju 40-urnega tednika. Mednarodni urad dela je prišel na podlagi svojih študij tega vprašanja do rezultata, da bi redukcija delovnega tednika od 48 ur na 40 omogočila zopet delo tolikim brezposelnim, kolikor znaša ena petina delavstva, ki je sedaj zaposleno ob 48-urnem delovniku. Nemogoče je ustvariti ravnovesje med stalnim in nepretrganim povečanjem produkcije vsled napredka strojne tehnike in med omenjeno možnostjo konsuma, ako se ne bo skrajšal delovnik. Sicer pa zahtevajo skrajšanje delovnika tudi moralni zakoni. »Človek,« tako je dejal govornik, »ne sme biti zasužnjen tehniki gospodarstva, ampak mora gospodarstvo sam organizirati tako, da upošteva v prvi vrsti potrebe človeškega bitja. Delavec mora imeti dosti svobodnega časa, da ga posveti družini, intelektualnemu in moralnemu napredku kakor tudi vprašanjem države in socialnega dviga.« Delodajalci navajajo proti temu velike gospodarske, finančne in tehnične težkoče, ki govorijo proti taki reformi. Toda med nujnostjo socialnega napredka in reforme družbe in med točko, ki jo navajajo delodajalci, katera se glasi, da se mora vpoštevati, koliko stane produkcija, eksistira gotovo neka točka ravnovesja in baš naloga konference mednarodnega urada je, da to točko najde. **Zato je treba obžalovati, da so delodajalski delegati sklenili, da se del komisije glede 40-urnega delovnika ne bodo udeleževali.** Edino delegat italijanskih delodajalskih organizacij se tega dela udeležuje in za to se mu mednarodni urad zahvaljuje. Zahvaljuje se pa tudi opazovalcem USA, ki so dali komisiji dragocene informacije, kako zelo dobre rezultate je prinesel 40-urni delovnik v Ameriki, kjer ga je diktiral Roosevelt. Komisija je izdelala podroben načrt, kako izvesti 40-urni delovnik, o čemer se bo vršila diskusija.

Žalibog zaenkrat ni pričakovati rezultata, ker delodajalci trdovratno vztrajajo na svojem negativnem stališču.

Ženeva, 22. jun. p. Danes je na seji mednarodnega urada dela prebral ravnatelj Butler sporočilo ameriškega generalnega konzula Gilberta, da vstopiljo USA v mednarodno organizacijo dela. V sporočilu predsednik Roosevelt izrečno poudarja, da s tem USA ne prevzamejo nobenih obveznosti, izvirajočih iz pakta Zveze narodov.

Hitler se pogaja s Cerkvijo

Berlin, 22. jun. p. V ponedeljek se začno med zastopniki nemške vlade in Vatikanom pogajanja o izvajanju konkordata. Pogajanja se bodo nanašala predvsem na sodelovanje katoliških društev v Nemčiji ter bo Cerkev spravila v razpravo vse okrepe narodnega socializma proti katoliškim društvom. Nemško časopisje ima nalog, da o teh pogajanjih sploh ničesar ne piše, češ, da je položaj že itak preveč napet. Vsekakor bodo razprave tangirale vsa številna vprašanja, ki so nastala med Cerkvijo in nemškim režimom.

Trst - avstrijsko pristanišče

Trst, 22. jun. b. Snoči so se končala pogajanja med avstrijsko in italijansko delegacijo za avstrijsko svobodno cono v tržaški luki. Avstrijski minister Stockinger in člani avstrijske delegacije so odpotovali snoči ob 21 na Dunaj. Malo nato je odpotoval v Rim italijanski državni podtajnik v ministrstvu za korporacije Asquini, ki je vodil pogajanja z avstrijsko delegacijo. Avstrijski generalni konzul v Trstu dr. Steidle pa nadaljuje pogajanja za tehnično organizacijo avstrijske luške cone.

Iz Avstrije

Dunaj, 22. junija. c. Glavna stavba železniške postaje v Brucku na Muri je nocoj začela goreti. Zgorela je streha in celo prvo nadstropje.

Dunaj, 22. junija. c. Tukajšnji politični krogi izjavljajo, da je kancler Dollfuss Barthouju izjavil, da narodnosocialistični teror Avstriji sicer gospodarsko zelo škoduje, politično pa škoduje najbolj narodnim socialistom samim.

Gradec, 22. junija. c. Danes je preki sod obsodil 19 letnega komunista Ivana Vrečka in 24 letnega Otona Bayerja zaradi tega, ker so pri njima našli mnogo eksploziva. Prvi je obsojen na 15 let, drugi pa na 18 let težke ječe.

Dunajska vremenska napoved. Južne Alpe: Spremenljiva, polagoma naraščajoča oblačnost, nagnjenje k nevihtam. Splošna vremenska napoved: Hitro spremenljiv značaj vremena.

Zagrebška vremenska napoved: Precej jasno, stalno, zmerno toplo.

MacDonald se „umakne"

London, 22. jun. b. Po nasvetu zdravnikov je šef angleške vlade MacDonald sklenil, da se za nekaj mesecev umakne iz političnega življenja. MacDonald bo zapustil London in se do jeseni sploh ne bo vrnil nazaj. Ves čas njegove odsotnosti ga bo zastopal Baldwin. MacDonald ni samo truden od napornega dela, ampak se ga je lotila zopet stara očesna bolezen, zaradi česar mu je potreben popolen mir in odmor. Nekateri listi pa pravijo, da gre le za politično bolezen. Med njim in Baldwinom je bilo le redko soglasje in MacDonald se je vedno pokazal napram Nemčiji mnogo premehkužnega. Sedaj je to svojo napako uvidel in je sklenil, da začasno prepusti posle Baldwinu, ki je bil sicer proti Nemčiji vedno taktičen, nikdar pa mehak in popustljiv.

Pakt Japonska-Amerika

Newyork, 22. jun. p. »Newyork Herald« piše, da so se že začela predpogajanja med Japonsko in USA za sklenitev posebnega arbitražnega ter nenapadalnega pakta med obema državama. Na ta način naj bi se odvrnila preteča nevrnost, ki preti v razmerju med Japonsko in USA. Ta dvostranski pakt pa Japonci vežejo na izredno težak pogoj. Oni namreč zahtevajo, da se ti pakti ne smejo raztegniti tudi na eventuelne tretje države. Zaradi tega je težko verjetno, da bi prišlo do sporazuma.

Nesreča parnika „Dresden"

Hamburg, 22. junija. c. Zdaj se doznavajo podrobnosti o katastrofi parnika »Dresden«. Parnik je ob najlepšem vremenu plul po mirnem morju. Med potniki je vladalo najlepše razpoloženje. Parnik je okrenil preblizu k obali in z najhitrejšo brzino zavozil na pesek. Sunek je bil tolik, da so takoj vsi popadali na tla. Ob istem trenutku se je parnik že zelo nagnil. Kljub paniki so potnike kmalu izkrcali. Prvotna vest, da so utonile tri ženske, ni resnična. Pač pa sta umrli dve ženski od strahu. Parnik se je začel kmalu potapljati in leži sedaj 25 metrov globoko. Močne verige so ga priklenile, da ga ne bi morje odneslo globlje v stran.

Časnikarji pri papežu

V nedeljo 10. junija je sv. oče sprejel časnikarje rimskih dnevnikov in rimske dopisnike večjih italijanskih listov. S časnikarji so bile tudi številne družine in delavci iz tiskarn, v katerih se listi tiskajo. Časnikarji so prej prisostvovali sveti maši v vatikanski baziliki. G. Vignoli je prebral sv. očetu vdanostno poslanico. Nadalje so bili Forges Davanzati, ravnatelj »Tribune«, poslanec Guglielmotti, tajnik fašističnega sindikata časnikarjev, g. Peruzzi, izdajatelj lista »Illustrazione Vaticana« itd. Sv. oče je prišel v spremstvu svojega dvora in ravnatelja lista »Osservatore Romano«, g. Dalla Torrea. V začetku svojega nagovora je sv. oče prosil blagoslov za zbrane časnikarje. Omenil je, kako ga je razveselilo sporočilo dragega advokata Vignolija, da ga pridejo obiskat njegovi dragi sinovi. Ta obisk se je izvršil še lepše, kakor je sv. oče sam pričakoval. Prikazal je razne elemente zlaganja dnevnika, to je misel in delo, elemente idealnega in materialnega zlaganja; na eni strani višje vodstvo in višje navdihnjenje, na drugi strani spretna izvršba. Še enkrat je sv. oče izrazil svoje posebno veselje nad tem obiskom. Zahvalil se je časnikarjem za propagando za sveto leto. Tisk in časnikarji so povedali svetu vse, kar se je godilo v središču upanja in vere. V Rim se je stekala polnost krščanskega življenja vsega sveta in iz Rima je zopet izžarevala. Plemenito je to poslanstvo, ki ga opravljajo časnikarji, da izžarevajo vse krasote blaginje in krščanskega življenja. V prvi vrsti gre v tem pogledu zasluga listu »Osservatore Romano«, ki je pač najbližji središču vere; toda tudi ves rimski tisk je izvršil važno delo.

Sv. oče je nadalje omenil, da niso časnikarji hoteli biti le priče velikih dogodkov, temveč so tudi sami segli po globokem studencu odpustkov, ki jih je prineslo sveto leto. Časnikarji so si ob tej priložnosti prizadevali, da bi čimbolj razširili in poglobili krščansko življenje. Kar so delali za časa svetega leta, naj zdaj nadaljujejo. Vse svoje sile naj posvetijo resnici in blaginji. To bo ne samo v njihovo lastno korist, temveč tudi v korist vseh tistih, katerim so listi namenjeni. Časnikarji nosijo izredno odgovornost, ko je število tistih, kateri liste bero, ogromno. Nikdo ne more oceniti krasote dobrega in žarkov luči, ki prihajajo po tisku tolikim dušam tudi v najbolj oddaljene kraje. Toda gorje, če ni beseda v službi resnice; kajti potem se odpre pot v silno razdejanje, ki ga prizadene tisk. Sveti oče bi rad podelil poseben blagoslov tistim, ki vodijo in upravljajo liste in prav tako tistim, ki so pripravili ta lep sprejem. Sveti oče je izročil v spomin tega obiska časnikarjem svetinjice sv. Bosca, ki ga po njegovem mnenju lahko nazivamo posebnega zaščitnika časnikarjev, saj je posebno skrbi posvetil tisku. Ta ima silno moč, posebno pri mladini.

Časnikarji so govor sv. očeta sprejeli s ploskanjem in z vdanostjo.

Reševanje nemške marke

Berlin, 22. junija. b. Snoči je dr. Schacht z ozirom na sklep angleške vlade, da osnuje poseben klirinški urad in uvede uvozne omejitve iz Nemčije, pozval k sebi predstavnike inozemskega tiska in jim izjavil, da bo Nemčija odobrila embargo na uvoz iz vsega britanskega imperija in sicer radi tega, ker Velika Britanija ustanavlja klirinški urad. Nemške valutne težkoče se zboljšajo lahko samo takole:

1. Da se Nemčiji vrnejo kolonije.
2. Da se doseže sporazum v nemškem izvozu.
3. Da se reši vprašanje nemških dolgov v inozemstvu.

Nemški tisk je zelo vznemirjen radi angleškega zakona o kliringu in »Deutsche Allgemeine Zeitung« piše, da ta zakon jasno pokazuje, da namerava Anglija v velikem obsegu omejiti uvoz nemškega blaga. Anglija hoče ves nemški izvoz postaviti pod svojo kontrolo. Britanska vlada s tem potrjuje, da je pripravljena, da nastopi proti Nemčiji z gospodarsko vojno in jo tako prisili na popuščanje.

Fašizem - potujčevalec

Rim, 22. jun. p. Šef italijanske vlade Mussolini je dal iniciativo glavnemu predsedstvu Ballile, da je vstavila v proračun potrebno vsoto za razširjenje in dograditev ballilskega doma v Boznu. Nadalje je bilo sklenjeno, da se zgrade ballilski domovi v Meranu in Brixnu. Iz iniciativnega predloga predsednika vlade je razvidno, da hoče fašizem za mladinske organizacije tudi v zadnji gorski vasi zgraditi lastne potujčevalne domove.

Osebne vesti

Belgrad, 22. jun. m. Napredovali so v 6. pol. skupino sledeči višji pisarniški oficiali: **Franc Voršič** pri okr. sodišču v Slovenjgradcu, **Srečko Koman** pri okr. sodišču v Radovljici, **Gregor Vrabič** pri okrajnem sodišču v Tržiču, **Ivan Vidmajer** pri okrajnem sodišču v Ormožu, **Alojzij Gunde** pri okr. sodišču v Novem mestu, **Julij Vrhovnik** pri okr. sodišču v Prevaljah, **Ivan Grobelnik** pri okrajnem sodišču v Slovenjgradcu, **Martin Zorjan** pri okr. sodišču v Ptuju, **Alojz Bizjan** pri okrajnem sodišču v Litiji, **Janez Selko** pri okrajnem sodišču v Ljubljani, **Franc Kopič** pri okrožnem sodišču v Mariboru, **Josip Simmerl** pri okrajnem sodišču v Šoštanju, **Josip Ziherl** pri apelacijskem sodišču v Ljubljani; v 7. položajno skupino sledeči višji oficijali: **Josip Medved** pri okr. sodišču v Ljubljani, **Franc Jureš** pri okr. sodišču v Dolnji Lendavi, **Nikolaj Furlan** pri okr. sodišču v Črnomlju, **Matija Zorjan** pri okrožnem sodišču v Mariboru, **Franc Oblak** pri okr. sodišču v Šoštanju. — V narodnem muzeju v Ljubljani je napredoval za upravnika, s pravicami uradnika 3. pol. skupine 1. stopnje **dr. Josip Mal.** — Za asistentko 7. pol. skupine v državni bolnišnici v Ljubljani je postavljena **dr. Marija Katar-Kolar**, sekundarna zdravnica iste bolnišnice 8. pol. skupine.

Belgrajske vesti

Belgrad, 22. junija. m. V umetniškem paviljonu Cvijete Zuzoriča je bila danes otvorjena razstava grških proizvodov. Ob otvoritvi razstave sta govorila trgovinski minister Demetrovič in tukajšnji grški poslanik dr. Melas.

Belgrad, 22. junija. m. Snoči je divjala v Podgorici strahovita nevihta, med katero je udarila strela v zvonik tukajšnje katoliške cerkve, ki je pričel takoj goreti. Orožništvo iz bližnje orožniške postaje je s streljanjem iz pušk opozorilo prebivalstvo na požar, ki je takoj prihitelo in gasilo. Kljub požrtvovalnemu delu pa je zgorel ves zvonik in streha, tako da je škoda znatna.

Belgrad, 22. junija. AA. Nj. Vel. kralj je 15. junija ratificiral pakt o balkanskem sporazumu, sklenjenem in podpisanim v Atenah 9. februarja 1934 med kraljevino Jugoslavijo, republiko Grčijo, kraljevino Romunijo in republiko Turčijo.

Seja Narodne skupščine

Belgrad, 22. junija. m. Na današnji seji Nar. skupščine je bilo zopet prečitanih nekaj interpelacij na posamezne ministre. Nato se je prešlo na dnevni red, na nadaljevanje debate o zakonskem osnutku o izvensodnem postopku, ki je bil sprejet v načelu z 206 glasovi. Istotako so bile sprejete tudi nekatere spremembe v uvodnem zakonu o izvensodnem postopanju, nakar je Narodna skupščina sprejela zakonski osnutek z 196 glasovi. S tem je bila današnja skupščinska seja zaključena in bo prihodnja v ponedeljek ob 5 popoldne. Kot prva točka dnevnega reda je zakonski osnutek o spremembah in dopolnitvah v zakonu o ureditvi rednih sodišč.

Kdo sme peči kruh?

Belgrad, 22. jun. AA. Da preprečijo brezpravno izdelovanje kruha, je minister za trgovino in industrijo na podlagi člena 462 obrtnega zakona izdal tole navodilo:

Špecerijski obrati in vsi drugi obrati, ki prodajajo tudi kruh in pecivo, lahko prodajajo samo kruh in druge pekarske izdelke, ki so jih nabavili pri pooblaščenih obrtnih ali industrijskih izdelovalcih. Če lastniki trgovskih obratov ne morejo dokazati, da so kruh ali pecivo, ki ga prodajajo, nabavili pri pooblaščenih izdelovalcih, se bo smatralo, da so ga sami izdelali in bodo zaradi brezpravnega izvrševanja pekarske obrti kaznovani.

V zmislu člena 1 odst. 2 točka 17 obrtnega zakona pa se ne bo smatralo kot domačo obrt, če kruha ne pečejo na navadnem ognjišču ali v malih pečeh, za domačo potrebo, marveč v posebnih pečeh za kruh, čeprav bi obstajali drugi pogoji, navedeni v tem zakonskem predpisu. V tem primeru dajejo te posebne naprave temu delu značaj obrti.

To velja tudi za kmetijsko peko kruha, ki jo opravljajo vzporedno, in sicer na podlagi čl. 1 odst. 2 točka 1 obrtnega zakona, pri čemer je merodajen tudi obseg dela. Če na ta način izdelajo dnevno nad 10 kg kruha, tega dela ni mogoče smatrati kot postranskega, marveč kot obrt v smislu obrtnega zakona.

Radi neznatnosti svojega izdelka smejo osebe, ki pečejo kruh v obliki domače obrti ali v smislu postranskega kmetijskega dela, prodajati kruh samo konsumentom, ne pa prodajalcem, to pa zato, ker bi se v tem primeru moralo predpostavljati, da delajo po naročilu, kar nasprotuje zakonu.

Drobne vesti

Jokahama, 22. junija. c. Nad vso srednjo Japonsko so včeraj razsajale silne nevihte. Utrgalo se je več oblakov. Vse železniške proge so razrušene. Narastli potoki in reke so preplavili mestece v bližini Jokahame in je pod vodo nad 1000 hiš. Dozdaj je 100 mrtvih.

Moskva, 22. junija. c. Tukaj je danes prišlo do nenavadne nesreče. Zaradi slabe konstrukcije se je danes zrušila nova štirinadstropna hiša. Pod razvalinami je našlo smrt 18 delavcev, zelo mnogo pa je ranjenih.

Sofija, 22. jun. c. V vzhodni Bolgariji je tolpa volkov napadla vas Virudek. Vaščanov se je polastila strašna panika in so se komaj rešili v svoje hiše. Pač pa so volkovi napadli vso živino in ogrizli 200 koz, 40 svinj, 5 krav in 50 psov. Vaščani so morali nato vso to živino poklati, ker so bili volkovi stekli.

Benetke, 22. junija. AA. Tu sta trčila večji motorni čoln in lokalni parnik, ki vozi med Benetkami in Lidom. Utonilo je šest potnikov z motornega čolna in dva moža posadke.

Beuten, 22. jun. AA. Število mrtvih rudarjev, ki jih je zasulo v rudniku Karstenu, je doseglo pet.

Utrinki

KOLIKO STANEJO VOJNE

Pariški «Petit Bleu» objavlja številke, ki jih je zbral neki francoski strokovnjak o denarju, ki ga je požrla zadnja svetovna vojna. Izračunal je, da bi z denarjem, ki so ga vporabili zavezniki (torej protiavstro-nemški zavezniki) od 1914 do 1918, lahko vsaka družina Zedinjenih držav sev. Amerike, Kanade, Francije, Anglije in Rusije dobila lepo vilo s pohištvom, opremljeno in s čednim vrtičkom okrog. Ostalo bi še toliko denarja, da bi lahko postavili v vsakem mestu sveta, ki ima nad stotisoč prebivalcev, popolno univerzo, veliko splošno bolnišnico in veliko ljudsko knjižnico. Toda s tem bi denar še ne bil izčrpan, ker bi ostalo še toliko, da bi lahko prejemalo poldrugi milijon družin stalno mesečno podporo 1000 Din, torej skratka vsaka avstrijska družina ali polovica družin v Jugoslaviji. Če pomislimo, da so Avstrija in njeni zavezniki v svetovni vojni porabili ravno toliko, si lahko predstavljamo, koliko premoženja je šlo v nič, da ne računamo tistih 10 milijonov ljudi, ki so prišli ob življenje.

OH TE TUJKE...

Moliere je že bril norce iz listih učenjakov, ki so vporabljali nemogoče izraze za čisto navadne, vsakdanje stvari. Od Moliera do danes so se časi spremenili. Danes učenjaški izrazi ne izzivajo več občudovanja listih, ki jih izgovarjajo, marveč služijo le za to, da poslušavca naredijo še bolj neumnega. Če ti teče kri iz nosa, se temu pravi epistaksis, če te boli glava, moraš reči, da imaš cephalalgijo, če je odpovedal želodec in te boli po domače trebuh, potem moraš reči, da bolehaš za colibacilloso. To so mala zadoščenja za naše častihlepje, ki niso prav nič nevarna. Toda druga so. Tako se je zgodilo, da se je visok gospod z leskečim imenom po prekrokani noči vračal v avtomobilu domov v svoj grad, in je povozil mater štirih otrok. Mater je pustil mrtvo na cesti, sam pa je pobegnil po zajčevo in so ga orožniki dobili šele drugi dan, ko je ravno barval svoj krvoločni avto. Pred policijo se je ta junaški sin junaške družine opravičil, da je takrat, ko je povozil revno ženo, imel «mentalne konfuzije», ki so bile posledice «etilitične intoksikacije». Ali veste, kaj je to, etilitična intoksikacija? Posledica plinskega napada v svetovni vojni? Ne, slovar za tujke nam pove, da je to čisto normalna posledica celonočnega krokanja. Toda, ker je dolični gospod trpel le na «mentalnih konfuzijah» kot posledici «etilitične intoksikacije» in se ga «ni samo nasekal» in bil «pijan kot čik», solze štirih otročičkov, ki so prišli ob svojo mater, niso tehtale toliko v tehtnici pravice. — (Quotidien.)

Elektrifikacija Dolenjske in Belokrajne

Kočevje se že avgusta priključi na banovinsko omrežje
Novo mesto bo samo oddajalo tok - Kako kriti stroške

Ljubljana, 22. junija.

Poročali smo že, da je na tujsko-prometni konferenci »Krke« v Novem mestu zavzel inž. Rueh od KDE svoje stališče do načrta vseuč. prof. dr. Milana Vidmarja, ki priporoča mešano elektrifikacijsko družbo. Inž. Rueh je govoril na novomeški konferenci obširno zlasti o elektrifikaciji Dolenjske. Ker so na elektrifikaciji Dolenjske zainteresirani vsi dolenjski kraji, ki z veliko nestrpnostjo pričakujejo, kdaj dobe elektriko, priobčujemo iz Ruehovega referata nekatere glavne misli:

Elektrifikacija na Dolenjskem je potrebna še tem bolj, ker Dolenjske povečini ni mogoče oskrbeti s pitno vodo drugače, kakor v zvezi z elektrifikacijo, ker leže kraji večinoma visoko na lepih gričkih in je treba pri zgradbi vodovodov dvigati vodo iz studencev in potokov, ki tečejo po dolinah, z elektriko do vodnih rezervarjev.

V zadnjih letih so bila izvršena naslednja dela: 1. Dograjen je zvezni daljnovod Črnuče—Grosuplje in z njim zvezano zagrebško omrežje z ostalim banovinskim električnim omrežjem. 2. Gradi se daljnovod proti Kočevju in so drogovi povečini že postavljeni. **Ves daljnovod bo gotov najkasneje meseca avgusta ter bo Kočevje priključeno na banovinsko električno omrežje, istočasno pa bo podana prilika za elektrifikacijo vseh krajev v ribniški in kočevski dolini. Predvidoma bodo v letošnjem letu prklju̇čeni tudi še kraji Ribnica, Velike Lašče in Sodražica.** 3. Daljnovod od Grosupelj do Trebnjega, Novega mesta, Krškega in Brežic ter odcepek od Trebnjega do Sevnice je že trasiran ter so že pripravljeni potrebni načrti. Z zgradbo teh daljnovodov in lokalnih omrežij bi bilo mogoče pričeti, kakor hitro bi bila na razpolago za to potrebna denarna sredstva.

Ker je poraba toka na deželi zelo majhna in se porabi povprečno na vsako priključeno žarnico letno komaj 10 KW-ur, elektrarne iz svojih dohodkov same ne morejo graditi brez prispevka prizadetih krajev vseh daljnovodov, transformatorskih postaj in lokalnih omrežij, marveč morajo kraji prispevati enkratni prispevek. Višina tega prispevka je znašala v krajih med Kranjem in Domžalami skoraj 400% doklado na direktne davke in približno morda enak, nekoliko manjši enkratni prispevek bodo zahtevale elektrarne tudi pri elektrifikaciji ostalih še neelektrificiranih krajev ter tudi pri elektrifikaciji Dolenjske. Prispevek, ki ga zahtevajo elektrarne za posamezne kraje, se mora plačati od vsega kraja, čeprav se ne bi priključili tako v kraju vsi prebivalci. S plačilom enkratnega prispevka izpolnijo kraji do KDE vse svoje obveznosti in elektrarne so dolžne zgraditi, kadar je prispevek vplačan, vse daljnovode, transformatorske postaje in omrežja, izvzemši hišnih priključkov, katere mora vsaka stranka plačati posebej.

Po generalnem proračunu bodo znašali stroški za elektrifikacijo krajev med Trebnjem in Sevnico ter Trebnjem—Novim mestom in Brežicami 8 milijonov 80.030 Din. Od tega odpade na progo Trebnje—Sevnica 2,682.660 Din, na kraje Trebnje—Novo mesto 1,382.370 Din, na progo Novo mesto—Krško—Brežice pa 4,125.000 Din. **Daljnovod na kraje v novomeški okolici in transformatorske postaje v Novem mestu in okolici v teh zneskih niso zapopadeni, ker namerava Novo mesto v smislu pogodbe z banovino samo zgraditi v Novem mestu in okolici potrebne daljnovode, transformatorske postaje in lokalna omrežja, za kar so proračunani stroški na 1,704.720 Din. Mesto hoče prejemati tok iz omrežja KDE na debelo in ga v svoji režiji oddajati v svojem okolišu svojim konzumentom. Potreben bo pa tudi sporazum s sedanjim podjetjem Novobor.**

Ker bo težko dobiti sredstva za izvedbo celotnega elektrifikacijskega programa za Mirensko in Krško dolino, bi se mogel izvršiti najprej le delni program, za katerega bi bilo potrebnih 5 milijonov 154.910 Din. V tem programu so zapopadene le transformatorske postaje in lokalna omrežja za okoliše: Mirna, Št. Rupert, Mokronog, Trebnje, Mirna peč, Št. Jernej, Kostanjevica, Leskovec, Videm-Krško, Brežice. Ostali kraji bi prišli pozneje na vrsto, čim bi vplačali svoje prispevke. Pri izvedbi celotnega kakor tudi pri izvedbi delnega programa pa ni upoštevan daljnovod Grosuplje—Trebnje, ki bo veljal okoli milijon dinarjev.

Za elektrifikacijo Bele Krajine še ni bilo izvršeno trasiranje, marveč bi se mogla graditi proga, kakor je razvidno iz generalnega načrta, od Novega mesta mimo Stopič in Uršnih sel do Sevnice in od tam mimo Črnomlja do Vinice. Nekje v bližini Semiča bi se odcepila proga, ki bi šla mimo Gradaca proti Metliki in proti Adlešičem.

Poljansko dolino do Starega trga bi pa bilo primernejše elektrificirati od Kočevja mimo Livolda in Mozla.

Kakor je razvidno iz prijav davčne uprave, je zaračunana davčna podlaga za l. 1930 za kraje v Krški in Mirenski dolini relativno zelo visoko in **bo glede na to treba enkratni prispevek za te kraje znižati pod ono višino, kolikor so prispevali kraji med Domžalami in Kranjem. Znižanje prispevka krajev bo tudi potrebno zato, ker je Dolenjska tako pasivna in bo morala za elektrifikacijo Dolenjske v znatni meri priskočiti na pomoč banovina iz svojega proračuna iz kreditov, namenjenih za elektrifikacijo pasivnih krajev.**

Začasno KDE s posojilom, ki so ga dobile pri P. Z. v Ljubljani, ne bodo mogle izvesti elektrifikacije Dolenjske, temveč bo treba v ta namen poiskati pri hipotekarni banki, pri poštni hranilnici ali pa pri kakem domačem denarnem zavodu novo posojilo z garancijo elektrarn banovine ter prizadetih občin in bi se s takim nanovo najetim posojilom mogla čimprej izvršiti prepotrebna elektrifikacija spodnjega dela Dolenjske. Elektrifikacija krajev mimo Žužemberka do Toplic je pa najlažje izvedljiva iz Zagradca in bi bili ti kraji lahko že zdavnaj elektrificirani, če bi se za to zadosti zanimali.

Že omenjeni enkratni prispevek se določi na podlagi celotne investicije in predvidenih dohodkov od prodanega toka. Razumljivo pa je, da kraji vsega prispevka v sedanjih težkih časih iz svojih sredstev ne morejo plačati takoj, marveč morajo najeti v ta namen posojila. Za amortizacijo teh svojih posojil morajo kraji dobiti sredstva na več načinov: 1. Lahko sklenejo in pobirajo od vsake priključene hiše ali od priključenega izvoda primerno nizko priključno takso. 2. Lahko prispevajo posamezne občine vsako leto tudi nekaj iz svojih občinskih sredstev za izvedbo elektrifikacije v občini. 3. Lahko pa kraji sklenejo na temeljne cene toka tudi primerno krajevno doklado, ki jo pobirajo obenem s tokovino elektrarne in jo ob koncu meseca izročajo občini, oz. denarnemu zavodu, kjer so kraji najeli posojilo. Najprimernejše bo morda, da se vsi trije načini kombinirajo.

Tudi na Dolenjskem bi bil mogoč način elektrifikacije krajev na ta način, da bi si kraji sami zgradili transformatorsko postajo in lokalna omrežja ter v svoji režiji prejemali iz banovinskih daljnovodov potrebno električno strujo, morali bi pa sami kriti stroške za vzdrževanje omrežij, za vso upravo in tudi stroške za tok in izgube na toku v transformatorjih in v lokalnem omrežju. Tak način elektrifikacije pa bi bil mogoč le v večjih strnjenih krajih z velikim konzumom, kot n. pr. v Novem mestu, Brežicah, morda še v Krškem.

Najvažnejše vprašanje v bodoče je tedaj, kako dobiti potrebna posojila za izvedbo elektrifikacije, in v tem smislu morajo delati vsi odločilni činitelji, ki hočejo in morajo pomagati Dolenjski.

Lepote naše zemlje

Sezona na Jezerskem se pričenja

Kranj, 21. junija.

Izmed vseh gorskih dolin na Gorenjskem je gotovo ena najdiličnejših, najlepših, pa tudi najveličastnejših kokrska, oziroma jezerska dolina. Narava je položila v ta košček zemlje toliko nakopičene lepote, miru, obenem pa romantike, da izzveneva vsa ta lepota kot mogočna simfonija, katero poje narava svojemu Stvarniku.

Že dohod v kokrsko in jezersko dolino je po svoji pestri slikovitosti nekaj posebnega. Če se vsedeš v Kranju pred pošto na avtobus, te popelje bela, sedaj še dokaj gladka in dobra cesta skozi ob cesti ležeče vasice Primskovo, Gorenje, Britof, Milje, Visoko, Hotemaže in Tupalice, mimo skrbno obdelanega polja in njivic ter zelenih travnikov, mimo gozdičkov in pašnikov tja do predhribja Kamniških Alp, ki obenem s podaljškom Karavank čuvajo vhod v to ozko, divje romantično dolino Kokre. Kakor srebrna nit spremlja cesto vse od Kranja pa skoraj do svojega izvira bistra in deroča Kokra, ki vali svoje vode zdaj po ozkih in tesnih soteskah, čez skalovje in pečine, ali pa se poigrava po ravnini na širokem produ. — Z leve strani ceste te pozdravlja Preddvor s svojo slikovito okolico, oddaleč vidno cerkvijo in med drevjem skritimi hišicami, s svojimi gradiči in gradovi, s hribčkom in cerkvijo sv. Jakoba, nad njim pa Zaplata s Hudičevim borštom. — Na desni strani se pa proži cerkljanska ravan.

Na koncu Tupalič zavozi avtobus v kokrsko dolino. Nasproti ti dahne hlad in sapa, ki vejeta s hribov. — Vrstijo se kakor v filmu najrazličnejši prizori, visoke, odsekane skalnate stene, zeleni pašniki visoko v hribu, redkoma posejane hišice, Kokra s svojimi potočki, mostovi in prehodi, nad vsem tem pa dviga ponosno proti nebu svoj vrh Krvavec. Avtobus dospe do Kokre, to se pravi, do cerkve, šole in Jurjeve gostilne. Od tu vodi vzpon na Krvavčev vrh, v treh urah si gori, sicer je pot precej strma, toda krajša. Vas Kokra pa se razteza v dolžini več kakor 5 km. Po kratkem odmoru se odpeljemo dalje. Na desni strani se kažejo obrisi Grebena, Grintovca in Kočne, katero prehitimo šele na Zg. Jezerskem. Pogled na te gorske velikane je najlepši v zahajajočem solncu, cesti pa se mudi naprej in hiti skozi Zg. Kokro, Leskovec, Fužine, kjer prekorači nekdanjo koroško-kranjsko mejo, čez številne mostove nad skalovito globeljo deroče in bobneče Kokre, skozi mestoma ozko sotesko, ki objema cesto na obeh straneh. Že dospemo na Sp. Jezersko, do Kanonirja, mimo Hudine, pričnо se serpentine in precejšen vzpon ceste, ki se uravna in zlekne šele pri Grabnarju. Potem pa gre kar po vrsti. Poleg manjših hišic in domačij, ki so pa skrite vstran od ceste, ali pa celo v hribu nekje, srečamo Prosvetni dom, šolo, župnišče in novo cerkev, ki sta oddaljena od ceste nekaj korakov, Kazino, kjer se ozka soteska nekoliko razširi na obe strani. Lepa gladka in ravna cesta vodi na Zg. Jezersko, kjer naj poleg mičnih deloma novih hišic omenimo orožniško postajo, staro Ravensko cerkev, nakar pride kmalu stara Štularjeva domačija in gostilna, ki je postavljena pod hribom v zavetje. Po stari cesti je še pol ure do Jezerskega vrha, na mejo, kjer je tudi gostilna in prelep razgled na obe strani. Z vrha vodi lepa avtomobilska cesta v Avstrijo. Od Štularja pa vodi na vrh tudi na naši strani po serpentinah izpeljana avtomobilska cesta.

Jezersko se že izpred vojnih časov vedno uspešneje uveljavlja kot priznano letovišče, katero so takrat odkrili Čehi, sami znameniti možje, ki so si zgradili Češko kočo v Grintovcu, po vojni pa Jezersko zlasti číslajo Hrvatje, Srbi in Dalmatinci. Prihajajo pa tudi češke in avstrijske družine. — Jezersko zaradi svoje očarljive narave nudi vse, kar si tujec poželi in vsakega obiskovalca za vedno priveže. Jezersko ni zdravilišče, pač pa priljubljeno okrevališče. Čist gorski zrak, planinsko solnce ter popoln mir, vse to nudi velik oddih in odpočitek slabim živcem, krepi pljuča in dela dober tek pokvarjenim želodcem. Na Jezerskem ni šumnih zabav, godbe, plesa, ker tega nihče ne želi — edinole kopališče bo sčasoma potrebno — tam vlada le mir in počitek. Bližnja in daljna okolica nudita vse polno najlepših, zelo priljubljenih krajših ali daljših sprehodov in izletov (Jezerski vrh) in tur (Češka koča, Grintovec, Kočna itd.)

Sezona na Jezerskem se je že pričela. Prišlo je že okrog 30 tujcev, vsi ostali pa so napovedali prihod od 25. t. m. dalje. Staro kazinsko poslopje ima 16 sob in veliko kuhinjo, s 1. julijem bo pa odprt poleg Kazine Offnerjev dom, popolnoma nova, v l. 1932 pričeta in letos dovršena stavba, moderno opremljena s parketom, elektriko, tekočo vodo v sobah in kopalnicami. Tako bo samo Kazina z novo dependanco imela 40 sob. — G. župnik Gostiša Vinko, ki ima tudi lep pension za 30 gostov, v sobah tekočo vodo, gradi svojo električno centralo. Sploh ima na Jezerskem vsak boljši posestnik svoj vodovod in svojo elektriko. Hišo s 16 sobami je letos zgradil tudi g. Piskernik. — Star, zelo znan in priljubljen pension je že omenjena Štularjeva gostilna, na spodnjem koncu pa Grabnarjeva. — Po nekaj tujcev pa ima skoraj vsaka boljša hišica na Jezerskem, ki premore eno ali dve sobi za oddajo.

Ker sta živinoreja in lesna trgovina, nekoč pridobitni poklic Jezerjanov, zaradi krize propadli, je za Jezersko rešitev le v tujskem prometu, za katerega se mora reči, da se še kolikor toliko ugodno razvija in ga vsi činitelji kot občina in pensioni zelo pospešujejo.

Zopet požar pri Kranju

Kranj, 22. junija.

Na Miljah, severno od Kranja, je v pretekli noči okrog 12 začela goreti zidana, toda s slamo krita hiša posestnika Franca Kozelja, vulgo Martinovca, poleg hiše pa majhen lesen hlev. Ta hiša pa ni prava domačija posestnika Kozelja, ki ima svojo hišo in gospodarska poslopja nižje doli, marveč, kakor pravijo na vasi — bajta. V hišici sta stanovala 86-letni brat posestnika Kozelja Jakob Kozelj in sestra Mica Kozelj, vsak na enem koncu. Ogenj je bušnil nenadoma na zapadnem koncu hiše in mahoma objel vso streho, tako da so preplašeni sosedje in Kozeljevi komaj rešili oba starčka iz goreče hiše in oteli nekaj praznih skrinj. Večina obleke stanovalcev je zgorela. Na podstrešju je bilo tudi nekaj letošnje krme. Hlev je pa bil prazen, razen nekaj drv. Vaščani so hitro nastavili svoje cevi na hidrante, na pomoč so jim prihiteli tudi gasilci z Visokega s svojimi cevmi, toda hiše ni bilo več mogoče oteti, za sosednja poslopja pa radi oddaljenosti ni bilo nevarnosti, pa tudi veter ni vlekel. Tudi iz Kranja so prihiteli gasilci na pomoč, toda v akcijo jim z motorko ni bilo treba stopiti, ker se je streha že sesedla, pač pa so pomagali ostalim ogenj popolnoma udušiti. Gorelo je skoraj eno uro in je zgorelo vse, kar je bilo lesenega, ostalo je le golo zidovje. Poslopje je bilo zavarovano za 7500 Din, škoda pa znaša vsekakor 20.000 Din.

Požar v Gradcu pri Litiji

Pretekli teden je do tal pogorel dvojni kozolec posestnika in gostilničarja g. Franca Keržana v Gradcu pri Litiji. Na lice mesta je takoj prispela gasilska četa iz Litije pod poveljstvom g. Mile Koprivnikarja, ki pa požara ni mogla več udušiti, ker je bil kozolec poln letošnje mrve in je pogorel do tal. Da je zanetil požar, je bil osumljen nekdo, ki je ta dan prodajal po Litiji in Gradcu neke lepake. Orožniki so ga še isto noč aretirali na kozolcu posestnika Jos. Grošlja v Gradcu, kjer je spal. Kakor pa je dosedanja preiskava pokazala, je malo verjetnosti, da bi aretirani zažgal kozolec in bo skoro gotovo preiskava proti njemu ustavljena že te dni. Posestnik Keržan ima škode nad 40.000 Din, zavarovan pa je bil samo za 18.000 Din.

Olajšanje po vsakdanjem delu nudi Unionе čokolada

Brezposelnim in slabo zaposlenim dipl. tehnikom

V zvezi s §§ 24 in 26 obrtnega zakona je izšel pravilnik o ugodnostih za absolvente strokovnih šol pri podelitvi obrtov.

Absolvente arhitektonsko-gradbenega, strojnega in elektrotehniškega odseka Tehniške srednje šole v Ljubljani obveščamo:

1. Izpričevalo o položenem diplomskem izpitu na srednji tehn. šoli, **arhitektonski oddelek** in dokaz o enoletni praksi v stroki nadomešča mojstrski izpit za sledeče obrti iz § 23 obrtnega zakona: kiparji, ki delajo iz kamna, lesa, sadre itd.; izdelovalci predmetov iz cementa in umetnega kamna; pokladalci kamenitih tal, tlakarji; stukaterji, sadrarji ter končno instalaterji kanalizacijskih naprav.

2. Izpričevalo o položenem diplomskem izpitu na srednji tehn. šoli, **elektro-strojni odsek** in dokaz o enoletni zaposlitvi v stroki nadomešča mojstrski izpit za sledeče obrti iz § 23 obrtnega zakona: ključavničarji, gradbeni ključavničarji, pohištveni ključavničarji; livarji kovin, medi in cinka, zgibači kovin, zvonolivarji; strojni ključavničarji; pasarji; galvanizerji, galvanoplastiki; izdelovalci medicinskih aparatov; mehaniki in mehaniki za precizno mehaniko.

Vsak diplomirani tehnik si po stroki lahko ustanovi lastno obrt v navedenih slučajih. Opozarjamo tudi na poročilo o sorodnosti obrtov, ki je bilo objavljeno v časopisju.

Združenje diplomiranih tehnikov kraljevine Jugoslavije, sekcija Ljubljana, Gradaška ul. 8-I.

Najdeno truplo ponesrečenega delavca

Litija, 21. junija.

Nedeljski »Slovenec« je poročal o smrtni nesreči pri zabijanju pilotov nad mostom pri Sv. Jakobu ob Savi, kjer je padel v naraslo Savo 37 letni delavec Valentin Snoj, doma iz Brinj pri Dolskem. Pri padcu v Savo se je najbrže na glavi poškodoval, ko je zadel ob rob čolna, tako da je nezavesten prišel pod vodo in utonil. Trupla takrat kljub vestnemu iskanju niso mogli najti. V sredo, 20. junija pa je neki berač opozoril orožnika g. Krstiča, ki je vršil službo na Zg. Logu, da je Sava na ovinku naplavila utopljenca. V njem so takoj spoznali ponesrečenega delavca Snoja. Rečni mojster g. Jerina, ki vodi vsa vodna dela ob Savi, je takoj ukrenil, da so truplo ponesrečenca prepeljali na Dolsko, kjer so ga položili k večnemu počitku. — Ker je bilo truplo najdeno na teritoriju litijskega okraja, pokopan pa je bil na teritoriju ljubljanskega okraja, so morali svojci na okrajnem načelstvu plačati precejšnjo takso, da so smeli truplo prepeljati v dve uri oddaljeno Dolsko.

Grafična organizacija za koristi vsega delavstva

Grafična organizacija v Ljubljani je poslala v Belgrad svoja zastopnika, da posredujeta pri raznih ministrstvih, zlasti pa pri finančnem ministru zaradi 1% posebnega davka, ki ga podjetja na zahtevo davčnih oblasti odtegujejo tudi delavstvu, čeprav finančni zakon določa, da delavstvo tega davka ne bo plačevalo. Pri posredovanju so sodelovali tudi zastopniki grafičnih delodajalcev iz vse države, med tem ko so se pridružili zastopniki Delavske zbornice v Zagrebu predvsem, da posredujejo v isti zadevi za bančne nameščence. — Vsa delegacije je posredovala skupno in deljeno pri pomočniku finančnega ministra gosp. Nedeljkoviču ter pri predsedniku parlamenta gosp. dr. Kumanudiju in predsedniku finančnega odseka gosp. dr. N. Periću, ki so zagotovili, da bodo zadevo glede 1% izrednega davka uredili tako, da delavstvo tega davka ne bo plačevalo, kakor to določa finančni zakon. — Zastopniki grafičnih organizacij so posredovali tudi pri ministru za trgovino glede državnih tiskarn in glede delovnih pogojev v teh tiskarnah. Še posebej pa so zastopniki grafične organzacije posredovali glede nameravane spremembe obrtnega zakona in so dobili zagotovilo, da se obrtni zakon na podlagi sedanjega enostranskega gradiva ne bo noveliziral, najmanj pa se ne bo spremenil brez zaslišanja delavskih zbornic. — Posredovali so predsednik grafične organizacije v Ljubljani Dragotin Kosem, tajnik iste organizacije Josip Štrukelj, centralni tajnik grafične organizacije iz Zagreba E. Štark, predsednik Društva tiskarnarjev v Ljubljani M. Hrovatin, tem pa so se pridružili še tiskarnarji iz Belgrada.

Jugoslovanski pilot se pripravlja na polet čez Ocean

Preleteti namerava 20.000 km v dveh etapah

Razen poleta, ki sta pred 9 leti izvedla naša pilota Sondermayer in Bajdak, ki sta poletela iz Jugoslavije v Indijo in nazaj, niso jugoslovanski letalci izvedli nobenega poleta, ki bi bil svetovnega značaja, kakor recimo polet čez Ocean, okrog sveta itd. Ne smemo misliti, da naši letalci za take polete niso sposobni. Težave so predvsem gmotnega značaja, kajti za take polete je treba poleg drznosti in sposobnosti tudi mnogo denarja.

Iz Zemuna pa prihaja vest, da se eden naših civilnih letalcev brez hrupa pripravlja na ogromen polet. Preleteti namerava progo, dolgo 20.000 km s samo dvema pristankoma, tako da bo letel vsakokrat po 10.000 km zdržema. Med temi tisoči kilometrov je predviden polet čez Atlantski ali Tihi Ocean.

Polet se bo začel in končal na zemunskem letališču. Ta naš letalec, čigar ime pa je po njegovi želji javnosti za enkrat še neznano, se pogaja z neko veliko ugledno inozemsko tovarno letal, ki bo za ta polet zgradila posebno letalo. Ta tovarna je že večkrat slavnim letalcem odstopila svoja letala za take polete, ki so se skoraj vsi končali brez neprilik. Polet tega našega letalca bo stal okrog 2 milijona dinarjev in če se bo našel vir za to vsoto, se bo polet izvršil že v teku letošnjega leta.

V naših letalskih krogih z velikim zanimanjem spremljajo priprave za ta veliki polet, ki bo tudi v svetu utrdil sloves našega letalstva. Vsi pričakujejo razumevanje na pristojnih mestih in verujejo v uspeh pogumnega letalca.

Proga poleta še ni točno določena. Zavisi od letne dobe, v kateri se bo izvršil polet, ker je treba računati na vremenske in atmosferske razmere, ki se vsak čas izpreminjajo.

Nad Sarajevom se je utrgal oblak

Dva milijona dinarjev škode

21. t. m. so v Sarajevu doživeli hud dan. Nad Pašinim brdom se je utrgal oblak, ki je povzročil po mestu tako povodenj in pustošenje, kakršnega ne pomnijo že od leta 1909. V kratkem času so se vse mestne ulice spremenile v deroče potoke. Takoj so se seveda zamašili vsi odvajalni kanali, kajti voda je nosila po ulicah vse, kar je našla na potu: drva, kamenje, sadje, stole, mize itd. V kratkem času se je moral ustaviti ves promet, ne samo vozovni, ampak tudi tramvajski in avtomobilski. Na nekaterih ulicah je stala voda 30 cm visoko. Mnoge ulice pa so bile kar zatrpane z raznimi predmeti, ki jih je nanosila voda. Vse kleti po mestu so polne vode. Največjo škodo so utrpeli mali trgovci s sadjem, ki imajo svoje šotore postavljene kar po ulicah. Vse sadje jim je deročа voda raznesla. Celo v bančne tresore je prodrla voda. Človeških žrtev ni bilo, ker se je prebivalstvo pravočasno poskrilo. Škodo cenijo na dva milijona dinarjev.

Razdraženi živci, nespečnost, nevolja do dela so največkrat le posledica slabo delujočega želodca in črevesja. Tu pomaga sigurno in na prijeten način **Rogaška slatina**, ki pospešuje prebavo, delovanje **črevesja in obtok krvi.**

Ljubljanske vesti:

Belokrajnci bodo imeli zgubo

Med zadnjimi prodajalci češenj je bila danes na trgu tudi neka ženska, ki je potožila tako-le svoje skrbi:

»Železničarjeva žena sem in dosedaj sem imela režijsko vožnjo. Stanujen daleč v Belikrajni in ker ima moj mož majhen zaslužek, družina pa je velika, sem zaslužila nekaj postrani za priboljšek s tem, da sem nosila v Ljubljano na prodaj — zdaj češnje, prej jajca in perutnino, na jesen grozdje, med, kar je že naneslo. Režijska vožnja mi je toliko pomagala, da sem mogla kriti stroške potovanja iz Belekrajne v Ljubljano, sicer ne bi nič zaslužila, ker bi požrla vožnja več, kakor pa bi skupila. Sedaj pa so režijske vožnje ukinjene in moj postranski zaslužek bo šel po vodi.«

»No, saj ste vozili tudi kaj drugega v Ljubljano, sem in tja kakšno bačvico dobrega belokrajnca, kaj ne,« jo podraži nekdo, ki ima na trgu znatno besedo.

»Na vero, lepi moj gospod,« pove tipično po belokrajnsko železničarjeva žena, »jaz nisem nikoli hotela imeti opravka z vinom. Ako so ga drugi železničarji in njihove žene vozili v Ljubljano, jaz ga nisem nikoli, vem pa, da tudi moj mož ne!«

»Branjevke so pa tudi vesele, ker jim železničarske ženske ne bodo delale na trgu toliko konkurence!« jo draži dalje.

»Naj bodo, toda izgubo boste imeli Ljubljančani sami in pa naši belokrajnski kmetje! Mislite, da bi mogle biti letos češnje tako poceni, ako ne bi cene zbili mi doli z belokrajnskimi češnjami. Pa kako so bili ljudje hvaležni, ker smo železničarske ženske pokupile dosti češenj, jajc in drugega blaga ter ga zvozili v Ljubljano na trg. Saj drugače kmet v Belikrajni sploh ne bi mogel prodati ničesar in nič spraviti v denar, ko pa stane vožnja toliko. Boste videli na jesen in drugo leto, kako bo vse blago v Ljubljani dražje, ko ne bo nas železničarskih žensk na trg. Boste videli, kakšna revščina bo nastala v Belikrajni, saj kmetje ne bodo imeli niti za sol, niti za kvas.«

»Je že prav tako!« se oglasi od sosednje mize zajetna branjevka.« »V Belgradu so kar pametno storili, da preprečijo vašo umazano konkurenco nam, poštenim prodajalkam! Dolgo časa smo trpele in vas gledale, kako se vozite zastonj v Ljubljano in zbijate cene našemu blagu. Me plačujemo davke in vedno celo vožnjo, pa zato nikamor ne pridemo, samo zaradi vas, železničarskih žensk!«

Prepirček zaradi režijskih voženj je kajpak trajal dolgo. V glavnem pa sta le obe ženski povedali kar sta mislili. Na svetu je že tako, da kar je enemu slavec, je drugemu sova in obratno. Ukinitev režijskih kart bo torej prišla v dobro — ljubljanskim branjevkam.

Novi šef kirurgičnega oddelka

Ljubljana, 22. junija.

Z ukazom Nj. Vel. kralja od 11. junija je imenovan za šefa I. kirurgičnega oddelka v ljubljanski bolnišnici primarij gosp. dr. Blumauer, znani specialist za kirurgijo in v najširših plasteh naroda priljubljeni zdravnik.

Gosp. dr. Robert Blumauer se je rodil dne 26. avgusta 1895 v Ljubljani ter je študiral tu gimnazijo, medicino pa v Gradcu, kjer je leta 1922 promoviral za doktorja medicine. Nato je vstopil v službo v ljubljanski bolnišnici na kirurgični oddelek pod vodstvom primarija dr. Derganca. Leta 1930 je postal primarij.

Dr. Blumauer je v Gradcu poslušal znanega kirurga dr. Hackerja. Leta 1926 se je specializiral za kirurgijo ter je svoje znanje izpopolnil še na klinikah na Dunaju, kjer je sodeloval s prof. dr. Eiselbergom, v Berlinu, kjer se je izpopolnil pri medicinskih kapacitetah, kakor prof. dr. Sauerbruchu in dr. Bieru ter v Monakovem pri prof. dr. Lexerju. V Ljubljani in na deželi slovi dr. Blumauer kot izredno spreten kirurg in zdravnik, ki je že neštetim rešil življenje.

Novemu šefu kirurgičnega oddelka prisrčno čestitamo!

★

⊙ **Sv. maša za turiste in izletnike** bo v kapeli Vzajemne zavarovalnice jutri zjutraj **ob štirih**, pred odhodom turistovskega vlaka v Maribor.

⊙ **Kresni večer in kresna nedelja v Trnovem.** Danes, na kresni večer, bo trnovska cerkev, posvečena sv. Janezu Krstniku, razsvetljena z žarometi. Krog kipa sv. Janeza na trnovskem mostu bo žarel venec luči, med obema zvonikoma pa bo plavalo v lučih jagnje, Krstnikov simbol. Bogate luči bodo posebno lepo učinkovale na krasno urejeno okolico. Na kresno nedelio bodo ob 6, ob 7, pol 8, ob 9 in pol 11 sv. maše. Ob 9 bo slovesna maša, ob kateri bodo peli Premrlovo mašo (Missa s. Josephi) z orkestrom. Večernice bodo zvečer ob 7.

⊙ **Vročina se stopnjuje.** Četrtkov jutranji dež je znatno ohladil ozračje, tako, da je bila v četrtek najvišja temperatura v Ljubljani + 19.4° C, včeraj zjutraj je nastopila megla ter je bilo prav hladno, kajti najnižja jutranja temperatura je bila + 10° C, popoldne pa je termometer dosegel že + 22° C. V zadnjih 24 urah je barometer delal prave skoke. Od ponedeljka je najprej padal do 754, od četrtka pa se je polagoma dvigal ter je dosegel 164.4 mm. Pojavila se je vročina, ki je prav dobro prišla kmetom, ki še niso spravili sena s travnikov. Prvotno so računali, da bodo te dni sledili večji, nekaj dni trajajoči nalivi, toda izvršil se je izredno nagel vremenski preobrat.

⊙ **Mnogo rib na trgu.** Že kmalu ni bilo toliko raznovrstnih rib na trgu kakor včeraj. Dovoz sladkovodnih rib z Vrhnike in drugih krajev, celo iz Ihana, je bil večji ko pa morskih, kajti na Kvarnerju je bilo za nočni lov prav slabo vreme. Morje je bilo namreč vzburkano. Z avtom je bilo na trg pripeljanih 170 kg morskih rib, ki so bile nalovljene včeraj okoli 2 zjutraj. Prav sveže ribe so bile dobro razprodane. Skuši (mali skombri) so bili 14, lokarde (veliki skombri) 24 Din. Tunina je bila po 30 Din kg. Mnogo je bilo domačih ščuk, ki so se pocenile od 26 Din na 14 Din kg. Druge ribe so bile: smuči (donavske postrvi) 24, donavski som 24, klini 12—14, pečenke 10 in domače postrvi iz Ihana 50 Din kg. Cerkniški raki so bili 1.50—3 Din.

⊙ **Betoniranje Ljubljanice napreduje.** Od ponedeljka po 11 dnevnem prekinjenju prav naglo napreduje betoniranje Ljubljaničine struge. V 5 dneh so zabetonirali že 90 m struge v dolžino proti trimostju. Zabetoirati je potreba še 140 m struge. V 5 dneh so izvozili iz Ljubljanice 2500 m³ materijala v teži 2,500.000 kg. Ta materijal je izpeljalo iz Ljubljanice 3000 vagončkov. Dnevna pripeljejo iz Podpeči 2 in še več čolnov podpeškega kamna. Vsak čoln pripelje 40 m³ kamna.

⊙ **Za mestno pomožno akcijo** je nakazal g. odvetnik dr. France Lokar 100 Din. katere je naklonil iz neke sodne poravnave gosp. Leopold Zupančič iz Ljubljane, Jegličeva ulica, za kar izreka mestno načelstvo prisrčno zahvalo.

⊙ **Kakor smo napovedali.** Lani, ko so urejali okolico cerkve sv. Florijana, smo opozarjali, da bo treba novo zasajena drevesca pri cerkvi dobro zalivati, ker je tisti svet peščen in drevesa v kamnu in pesku ne bodo mogla uspevati, dokler so mlada. Za naš nasvet se ni nihče brigal in posledice so letos vidne: drevesa se hitro suše in najmlajše je že tako, kakor pravi drevesni starec. Že sedaj, v juniju ima popolnoma ovenele liste, veje pa so tudi že trhle. Enaka usoda grozi tudi drugim drevesom tam v okolici. Dobro bi bilo, ko bi kdo pogledal, ali se da kaj rešiti, potem pa je treba seveda pridno prilivati drevju. Lanska napaka se je letos maščevala. Ako bi bila letos suša, bi vsa drevesa naglo zamrla, tako pa jih je začasno reševalo deževno vreme. Do jesenskega dežja pa ta drevesa težko da bi vzdržala.

⊙ **Nova vlomilska tolpa ujeta.** Kriminalni oddelek ljubljanske policije kaže zadnje dni izredno veliko delavnost. Saj se mu je v teku 14 dni posrečilo razkriti in spraviti pod ključ kar tri nevarne vlomilske tolpe. Toda vlomi so se še vedno pojavljali in policija je uganila, da mora biti v Ljubljani na delu še četrta tolpa, ki nima nobenih zvez s prejšnjimi tremi in ki neovirano krade. To se je izkazalo kot točno, zakaj sedaj je policija spravila pod ključ še četrto tolpo. Tolpa je še v preiskavi in policija noče izdati podrobnosti, dokler preiskave ne zaključi. Sedaj bo torej v Ljubljani nekaj časa mir pred vlomilci in rokomavhi.

⊙ **Ali rasto fige v Ljubljani?** Neki ljubljanski dnevnik je pred dnevi priobčil kot veliko senzacijo vest, da zori na Sv. Petra nasipu — figovo drevo. Tisto drevesce je bolj skromno in ne zasluži take reklame, zlasti, ko imamo v Ljubljani prava, nad 2 metra visoka figova drevesa. Gostilničar znane gostilne »pri Lovšinu« v Gradišču nas je opozoril na svoja lepa figova drevesa, ki jih ima na vrtu. Ta drevesa tudi cvetejo in rode sad. Ogledali smo si ta drevesa in ugotovili, da so res prav lepa in da imajo res sadove. Gostilničar nam je pripovedoval, da drevesa zore dvakrat v letu, vendar pa sad ne dozori, ker figam manjka pravega solnca. Ako bi drevesa rastla na odprtem dvorišču, ni izključeno, da ne bi sad res dozorel tudi pri nas. Ta drevesa so stara že nad 20 let. Pozimi jih lastnik seveda da spraviti v klet, da zunaj ne pozebejo. — Kolikor vemo, ima lepa figova drevesa tudi Kranj in sicer na vrtu neke gostilne.

⊙ **Danes kres** Rdečega križa na Gradu. Godba, petje — brez vstopnine.

Mariborske vesti:

Prvi poskus te vrste

Maribor, 22. junija.

V novi palači poštne hranilnice je dobil Maribor tehnično posebnost, s katero se lahko ponaša, da je prva v naši državi. Je to centralna kurjava, ki je urejena popolnoma na plin ter do skrajnih meja avtomatizirana. To je zanimiv poiskus, ki bo pokazal, ali je tudi v naših razmerah poleg drugih ugodnosti, ki jih nudi plinska kurjava v primeri s kurjavo na premog, obenem doseženo ugodno razmerje v rentabiliteti. Centralna plinska kurjava se je uredila na pobudo ravnatelja mestne plinarne inž. Tomšiča. V zapadnih inozemskih državah je ta način kurjave nekaj vsakdanjega, pri nas pa je to prvi poskus. Prednosti novega načina kurjenja so podana že na prvi pogled vsakemu nestrokovnjaku predvsem v najekonomičnejši izrabi prostora. Dočim v drugih poslopjih sličnih dimenzij zavzemajo prostori za centralno kurjavo s svojimi skladišči premoga in odpadkov ter velikanskimi parnimi kotli skoro celo podzemlje, je tu skrčen ves obrat v malem, sobi sličnem prostoru, kjer se nahajajo tri plinske peči razmeroma neznatne prostornine. Odpade tudi strežno osebje, ker je ves obrat popolnoma avtomatičen, se čisto samolastno regulira z ozirom na sobno temperaturo ter se ga lahko poslužuje hišnik ali kdorkoli, ki ima nekoliko najpotrebnejšega tehničnega znanja; vsa postrežba obstoja v tem, da odpre in prižge plin, nakar se vrši potem dovod plina h kurilnim rešetkam, dovod vode v kotle itd. popolnoma avtomatično. Z najmodernejšimi varnostnimi zaklopkami je obenem podano jamstvo absolutne varnosti glede morebitnega uhajanja plina itd. Z zanimivimi pripravami se regulira sobna temperatura popolnoma samolastno na ta način, da se v slučaju porasta omeji dovod plina, v slučaju padca pa zopet poveča. Kurjava poslopja se izvaja na dva načina: hodniki in veliki manipulacijski prostori se bodo kurili s paro, sobe in manjše pisarne pa s toplovodno napravo. Če se bo novost dobro obnesla, je pričakovati, da dobimo v Mariboru v bodoče še več takih naprav. Na vsak način pa si je mestna plinarna zasigurala velikega in stalnega odjemalca, ki bo začasno v Mariboru glede konzuma plina na prvem mestu.

☐ Maturo na **klasični gimnaziji.** V petek so se končali na tukajšnji klasični gimnaziji višji tečajni izpiti, ki so se vršili od 12. do 21. junija pod predsedstvom dr. Karla Prijatelja, inspektorja prosvetnega ministrstva. Za izpite se je prijavilo 72 kandidatov. Oproščenih je bilo ustmenega izpita 11, izdelalo jih je 45, za tri mesece jih je bilo zavrnjenih 9, za eno leto 2, radi bolezni pa je izostal en kandidat. Ustmenega izpita so bili oproščeni: **Derkač Josip, Golež Karel, Gregore Marija, Grieser Franc, Minařik Pia, Pučnik Ivan, Sermec Janko, Smrekar Danijel, Šoba Štefan, Tkavc Albin, Vuga Ladislav** (vsi z odliko). Izdelali so: Arhar Anton, Balažič Matija, Bostič Anton, Bregant Franc, Butoln Franc, Cerar Matej, Cestnik Ivan, Cican Josip, Drevenšek Franc, Faninger Rihard, Flis Darinka, Glebov Peter, Hainz Josip, Herzog Marija, Hvalec Ivan, Jakopina Alojz, Janiš Ljudevit, Kaučič Ciril, Kmetec Janez, Krajnc Vincenc, Kropej Franc, Kukovec Sonja, Požar Josip, Prah Maks, Rauber Fr., Rupena Zora, Sem Josip, Skušek Majda, Stucin Dušan, Šavli Oskar, Šermanzanova Vera, Šmirmaul Alojz, Štibler Ervin, Szepesy Elemer, Uršič Josip, Veberič Viljem, Vobič Rozman, Vuga Svetozar, Wödinger Ivan, Wurzer Jakob, Židarič Ivan, Zupanc Aleksander, Žaucer Pavel, Žižek Bogomir, Žižek Franc.

☐ **Mala matura.** Na tukajšnji humanistični gimnaziji se je prijavilo k nižjemu tečajnemu izpitu 70 kandidatov. Ustmenega izpita je bilo oproščenih 14, pri ustmenem izpitu jih je izdelalo 43, zavrnjenih za tri mesece 10 in za eno leto 3.

☐ **Šahovski turnir perfekten.** Pogajanja s povabljenimi udeleženci mariborskega šahovskega turnirja so zaključena ter se ga bodo udeležili vsi inozemski šahovski mojstri, ki smo jih svoječasno že imenovali.

☐ **Sprejem v vojaške šole.** V vojaškem uradu mestnega načelstva so interesentom na vpogled sprejemni pogoji za sledeče vojaške šole: Nižja šola vojne akademije v Belgradu, Brodarska podčastniška šola v Šibeniku in Bolničarska podčastniška šola v Nišu.

☐ **Dosežen sporazum.** Mestna občina se je pogajala z upravo admontskih posestev glede zamenjave nekaterih parcel ob zapadni strani vilske kolonije na Joštovem posestvu. Dosegel se je sedaj sporazum ter je občina svojo posest tako zaokrožila, da bo mogoče kolonijo proti zapadu še primerno razširiti z novimi stavbišči.

☐ **Na ribjem trgu.** Prodalo se je 70 kg sardel po 16 Din kg, 35 kg škombrov po 18 Din in 10 kg cipljev po 24 Din za hg.

☐ **100.000 Din škode radi požara.** V Brdinjah je pogorel posestnik Pavel Svetin. Vnelo se je gospodarsko poslopje, in sicer najbrže od iskre, ki je priletela iz dimnika. Močan veter je prenesel plamen še na hišo ter sta obe zgradbi pogoreli do golega zidovja. Rešili so samo živino in del oprave, vse drugo pa je uničeno ter znaša škoda okoli 100.000 Din.

☐ **Lekarniško nočno službo** ima v prihodnjem tednu od 24. do 30. junija Königova lekarna »Pri Mariji pomagaj« na Aleksandrovi cesti.

☐ **Nezavesten celo noč v gozdu.** 20-letni Ferdo Krajnc iz Počehove se je napotil z doma k zdravniku. Domov grede ga je napadla oslabelost ter je obležal v Počehovskem gozdu. Šele naslednjega jutra ga je našla neka deklica ter obvestila ljudi, ki so pozvali reševalce. — Sedaj se nahaja v bolnišnici. — Istotako so našli nezavestno v stanovanju v Vrbanovi ulici 37-letno zasebnico Pavlo Frisch. Tudi njo so z reševalnim avtom spravili v bolnišnico.

☐ **Beračenje otrok.** Mestno načelstvo razglaša: V zadnjem času se ponovno dogaja, da pošiljajo brezvestni starši svoje otroke beračit po mestu. Ni potreba posebej naglašati, kako kvarno to vplivo na mladino v vzgojnem oziru. Otroci, ki se privadijo beračenja, so nagnjeni k potepuštvu, delomržnosti in kriminaliteti. Če starši ne uvidijo zlih posledic beračenja otrok, jih mora uvideti javnost, na katero se ponovno obračamo z apelom, da podpira stremljenje oblasti po odpravi beračenja s strani otrok. Vsi nujni primeri bede naj se prijavijo socialno-političnemu oddelku mestnega načelstva, otroci, ki beračijo, naj se pa povsod dosledno zavračajo.

☐ **Blaznež na obisku.** V neki rodbini v Vojašniški ulici so v petek doživeli nepričakovano presenečenje. Pojavil se je kar iznenada na obiskku rodbinski član, ki se je nahajal v bolnišnici za blazne v Novem Celju. Prišel je kar v bolniški obleki — progastem jopiču in platnenih hlačah ter belo čepico na glavi. Seveda je bilo vse prestrašeno, eden je hitel po zdravnika, drugi po policijo. Medtem pa se je obiskovalec doma napravil zopet domačega, vse je lepo pozdravil ter nato pripovedoval svoje zanimive doživljaje. Razlagal je, da je delal skupaj z desetimi tovariši na polju na posestvu blaznice. Pazil je na nje strežnik. Bolnik je izrabil njegovo trenotno neprevidnost ter je izginil v grmovju kot kafra. Napotil se je kar proti Mariboru, in sicer kar peš, ker ni imel denarja za vožnjo. Vedel je, da bi bilo po glavni cesti nevarno hoditi, pa jo je udaril kar povprek. Pot se je s tem sicer precej zavlekla, prišel pa je zato gotovo do cilja. V mestu pa ga nihče ni ustavil kljub čudnemu oblačilu; menda so ljudje mislili, da je kak pleskar. — Ko se je tako razgovarjal, so prišli poklicani zdravnik, policisti in pripeljali so zraven kar še reševalni voz. Blaznik se je čisto lepo zopet poslovil od domačih, vesel, da jih je po dolgem času zopet videl, se vsedel v avto in odpeljali so ga čez noč na prenočišče v policijski zapor, ker v bolnišnici še sedaj nimajo prostorov za duševno bolne. Včeraj pa se je podal v varnem spremstvu zopet v Novo Celje.

Celje

⊸ **Umrla** je v Vojniku pri Celju gospa **Agata Eller**, zasebnica. Pogreb bo v nedeljo ob 15 na tamkajšnje pokopališče. Naj ji sveti večna luč — preostalim naše sožalje!

⊸ **Sprejem gojencev v bolničarsko podčastniško šolo.** Vse mladeniče, ki reflektirajo na bolničarsko podčastniško šolo, opozarjamo na razglas, ki je nabit na uradni deski mestnega magistrata.

⊸ **S češnje je padel.** Petletni sin posestnika Krašovic Ludovik iz Griž je padel s češnje in si zlomil levo nogo. Zdravi se v celjski bolnišnici

⊸ **Preprečen samoumor.** V četrtek zvečer malo pred 21, pred prihodom ljubljanskega osebnega vlaka, je opazila gdčna Dobnikova, da leži na progi na Bregu neznanec, ki je gotovo čakal na prihod imenovanega vlaka. Obvestila je hitro nekatere ljudi, da moža odpravijo z mesta. Res sta se podala nam že znani junak Kovač in čevljarski pomočnik Krajnc ter ga spravila z mesta, a mož jo je ubral po progi proti Pečovniku, tanta pa za njim in sta ga za drugim železniškim mostom dohitela ter s tem preprečila gotovo smrt. Usoda tega moža je zelo žalostna. V Radečah pri Zidanem mostu je bil nastavljen kot služitelj pri pošti. Pred dvema letoma je bil operiran za desnim ušesom in pri tej priliki je izgubil tudi sluh in bi ga bil že dvakrat kmalu povozil vlak. Prosil je, da bi bil premeščen v Ljubljano, da bi lahko še nadalje zahajal k zdravniku. Toda namesto v Ljubljano je bil premeščen s 1. junijem letos v Vojnik. Ko se je v četrtek vrnil iz službe, ga je čakal na mizi dekret, ki mu naznanja, da je iz službenih interesov odpuščen iz državne službe. To je moža, ki je poročen in ima štiri mladoletne otroke, tako potrlo, da je sklenil izvršiti samoumor, kar so mu pa pravočasno preprečili.

Ptuj

Neurje v okolici Ptuja. V sredo ob popoldanskih urah je divjala grozna nevihta s točo, ki je potolkla ves poljski pridelek; žito in pšenica je naravnost pribita k tlom in zasuta z blatom. Tudi sadje in jabolka ter grozdje v vinogradih je na tleh. Posebno so prizadete fare Sv. Bolfenk, Sv. Andraž, Sv. Lovrenc v Slovenskih goricah, Sv. Urban in Polenšak. Naše itak že obubožano ljudstvo je radi te elementarne nesreče obupano. Kupi toče so ležali kakor kupi gramoza.

Redna seja občinskega odbora za mesto Ptuj bo v ponedeljek, 25. junija.

Izlet malih harmonikarjev v Vurberg. Preteklo nedeljo je bilo v našem lepem, romantičnem Vurbergu zelo živahno. Prihod malih harmonikarjev iz Ptuja je spravil ves Vurberg na noge. Priredili so koncert v obširni dvorani ruskega sanatorija v starodavnem gradu. Dvorana je bila nabito polna občinstva iz Ptuja in Vurberga in tudi številni bolniki so se udeležili tega prav lepo uspelega koncerta. Malčki so pod taktirko učitelja Baše predvajali prav lepe narodne pesmi, za kar jih je občinstvo z burnim odobravanjem nagradilo. Vodja in primarij sanatorija dr. Okolokulak se je za to prireditev prav lepo zahvalil in želel malčkom vse najboljše.

Predrzen vlom ob belem dnevu je bil izvršen v stanovanje posestnika Ivana Hojnika v Kukavi, občina Juršinci. Ker je bilo stanovanje dobro zaklenjeno, so zločinci raztrgali streho in del ogrodja in na ta način prišli v stanovanje, odkoder so prav tako neopaženo izginili s svojim plenom. Odnesli so vso obleko in perilo, ki je bilo v stanovanju, in razne druge predmete. Škoda znaša nad 4000 Din.

Na ljubljanskem tramvaju

Najnovejši čas je prinesel s seboj nov talent. To je jamranje. Kje tega ne manjka, lepo vas prosim? Ta pravi: oh, ko bi mogel stanarino plačati, ko bi mogel to kupiti, ko bi mogla imeti vsak mesec vsaj dvakrat novo obleko, ko bi mogel, ko bi mogla itd. itd. — pravi drugi, tretji, četrti, stoti. In še nekaj slišiš v Ljubljani: ko bi mogel v gledališče, v kino, na to, na ono zabavo... Tem so se zdaj približali novi časi, ki jim bodo to ugodili. — ? — Stvar je namreč zelo resna, odkar imamo v Ljubljani — tramvaj, ki je menda v vsej Evropi »skoraj« na prvem mestu. No, pa kaj ima vse to opravka s tistimi, ki vzdihujejo: v kino bi rad, v gledališče, na maškerado in ne vem kam še? O, ima ga! Dinar in pol plačaš, pa imaš vseh tistih dobrih stvari v izobilju. V tramvaj sedeš in gledaš in občuduješ, se smeješ, celo jokaš (ja, tudi jokaš!) in si seveda včasih zraven vsega misliš svoje.

•

Sediš v kotu in gledaš ljudi. Seveda, saj nekaj moraš gledati, skozi okna ne moreš, v tla nočeš, mižal pa spet ne boš. Ljudi torej opazuješ. Vseh vrst so, večinoma nepoznani in tuji. Mirno in navadno tiho stoje oziroma sede. Postaja. Boljša ženska — pardon: dama — vstopi. Na trgu je bila. Čudno, da je bila ravno ona na trgu, da ni poslala kuharice ali služkinje ali druge služkinje. Pa je bila na trgu, saj ima košarico, na enem koncu gleda ven solata ali nekaj podobnega.

Skoraj vse je zasedeno, le ob tebi je še nekaj prostora, no, za enega bo že. In milostljiva se s košarico približajo in se vsedejo k tebi. Nič posebnega, kajne.

Nič posebnega? Res ne? Poglej, lepo te prosim. Poglej, kaj imajo milostljiva v košarici! Toliko smeš biti radoveden, to ni greh in ni proti pravilom o lepem vedenju. Milostljiva imajo — le poškili — nekaj češenj, solatice, še nekaj zavojčkov — na vrhu vsega pa čepi tako luštkan in srčkan — kužek! Le poglej, sila srčkan je, drobcena nedolžna živalca s finimi, lepo sčesanimi kodrčki, ja, — ali si moreš kaj lepšega predstavljati, lepo te prosim? In tista svilena, zlato obrobljena pentljica okrog belega vratu; in tako prijazne oči zro milostljivi nanaravnost v obraz. Ta milostljiva morajo biti pač silno dobra, saj so tudi oni vsi zaverovani vanj. In radi ga morajo imeti. Saj, kako pa bi ga tudi ne, gotovo se jim zdi lepši kot tista solata, na kateri čepi. Kaj misliš, zakaj pa imajo solato v košarici. Kaj praviš, zato, da je kužku bolj mehko? Eee, kako si natančen! Veš, to solato bodo milostljiva doma papcali in gospod soprog jo bo papcal in gospodična hčerkica in sinček jo bo tudi papcal. Ne, hčerkica in sinček je ne bosta papcala, ker jih ni, saj veš, da take milostljive, ki imajo tako srčkane kužke, otrok ne potrebujejo. Čemu pa jim bodo? Saj si lepšega in prijetnejšega na svetu ne morejo predstavljati, kakor je tak-le majhen kužek. To solatico in jabolka, le verjemi, vse bodo milostljiva doma lepo pripravili in pri kosilu bo kar dišalo, tako bo dobro, če prav zdaj kužek sedi na vseh teh dobrotah. Pa kaj si višeš nos? Zakaj si se obrnil stran? E, ti si še stare sorte človek, ki nimaš toliko moči, da bi prenesel tako »delikateso«. Na to se moraš že navaditi, če hočeš biti modern in če se hočeš s tramvajem po Ljubljani voziti. To je taka zabava, da zlepa nikjer!

•

»Pošta!«

Pri vratih, kjer je napisano »Izstop« ali nekaj podobnega, je drenj. Stara ženica izstopa. Revica je počasna, ne more pohiteti, ljudi je veliko, med vrati gneča. Sprevodnik bi ji pomagal, pa ne more do nje. Nekaj krepkih postav je med njim in med ženico. In te postave ponižno čakajo, da bo stara, polhroma gospa izstopila. Pa ji nihče ne pomaga.

V vozu so že nestrpni. Lepo oblečen gospod, mlad še, z očali, se zadere: »No, kaj pa mate tamla spredi?« Ženska pred njim mu pojasni. »Purin hudiča, grema vn!« se spet zadere gospod.

Vidiš, prijatelj, tudi to je zabava, ki je vredna, da si jo ogledaš in zapomniš.

•

Glej, gospodična je vstopila. Prav na drugi konec se je vsedla, kjer ni nikogar. Očividno ne mara za družbo, ko se je vsedla na tako samoten kraj.

Zdaj se je baš dobro uravnala, slekla eno rokavico in odprla ročno torbico. Tesno pred obraz jo je dvignila in zdaj išče nekaj. Morda denar? Ne, je že plačala, še preden se je vsedla. Robec? Tudi ne, tega lahko najde, ni tako majhen, da bi morala torbico dvigniti tako trdo pred oči. Morda je pa kratkovidna? Saj tako nepremično in vztrajno drži torbico pred obrazom. Le kaj išče? Morda je kaj zgubila? Bog si ga vedi! Zdaj bi pa menda že lahko našla. Ali se ti ne zdi, da že strašno dolgo išče. To bo nekaj drugega.

No, zdaj je pa menda vse v redu, zdaj je energično zaprla torbico in sklonjeno glavo ponosno zravnala. — Kaj me zijaš? Če nič ne opazim? Kaj, za božjo voljo, kaj naj opazim? — ?? — daa, zdaj pa vidim, hvala Bogu, zdaj pa veva, kaj je gospodična toliko časa iskala v torbici. Kajpak, čisto druga je zdaj, čisto drug obraz. Ustnice so kot rdeč piškot in tam čez lice in obrvi, jaaa, to je vse nekaj drugega. Vidiš, kaj vse doživiš, koliko lepega vidiš na tramvaju! Ta-le obraz je prav tak, kakor so tisti modeli iz voska po ljubljanskih izložbah. Razlika je samo ta, da je tam mrtev model, tukaj pa živ. Pa je že lepše takole, vsaj veš, kaj se na svetu in kaj se v tramvaju lahko vse zgodi, česar bi si nikoli ne mogel misliti.

Vidiš, kako poceni in kako pristna zabava! Če hočeš res veliko doživeti in veliko lepega, koristnega videti, če hočeš živeti z našo kulturo in se pobliže seznaniti z njo, tedaj, dragi prijatelj, kupi permanentno vozovnico za — ljubljanski tramvaj!

Nočni pohodi vlomilske tolpe na Notranjskem

Rakek, 22. junija.

Vesti o večjih tatvinah in vlomih z Notranjske so kaj redke v dnevnem tisku. Kriminalna statistika tudi ne navaja zadnja leta, da bi bili izvršeni po teh krajih večji in številnejši vlomi. Okrajna sodišča v Logatcu, Cerknici in Ložu navajajo za zadnja leta prav malenkostno število kriminalnih, posebno tatinskih zadev. Od lani pa so se začeli nepričakovano naglo ponavljati razni vlomi, posebno na Menešiji, po Blokah in okoli Borovnice. Vlomi so se ponavljali v prvi vrsti po samotnejših naseljih, ki so daleč od orožniških postaj.

Ljudje so vse vlome pripisovali tihotapcem, ki nosijo razno blago čez mejo na Kras. Izvršeni so bili vlomi, ko so tatovi po trgovinah pobrali samo blago, dobro za tihotapske posle, tako sladkor, kavo, cigarete, čaj in cikorijo, dočim so pustili mast in drugo blago popolnoma nedotaknjeno. Kava in sladkor sta na Krasu v Italiji izredno zaželjena, kajti prideta cenejša kot pa po tamkajšnjih trgovinah.

Po samotnih vaseh so ljudje lani dostikrat opazovali tri sumljive tipe, ki so podnevi oprezovali, ponoči pa se spravili na svoj vlomilski posel. Včasih so se tudi nekoliko potuhnili in maskirali, da jih ni nikdo spoznal. Naposled se je varnostnim oblastem posrečilo priti na sled nevarni troperesni deteljici, ki se je večinoma skrivala po gozdovih, prenočujoč po ogljarskih in lovskih kolibah. Ljubljanski policiji, kakor je bilo že poročano, je po neprevidnosti padel v klešče zrel ptiček Lojze Zalar, potepuh, doma iz Topola pri Begunjah. Njegova tovariša in kompanjona Jože in Anton Zakrajšek pa sta se še pravočasno skrila ter ju orožniki še vedno zasledujejo. Baje sta pobegnila v neznane kraje.

Vsi trije so pravi poklicni vlomilci. Ljubljanska policija je na notranjske orožniške postaje poslala fotografije vseh malopridnežev. Tako se je cerkniškim orožnikom po fotografijah, ki so jih pokazali ljudem, posrečilo dognati mnoge vlome in tatvine, pri katerih so bili udeleženi vsi trije. Največji vlom so lani 26. novembra izvršili na samotnem Kožljeku pri Begunjah. Bila je takrat izredno viharna noč. Trajali so hudi nalivi z grmenjem. Pri Urbasovih so že vsi legli k počitku. To viharno noč so vlomilci izrabili, da so se nemoteno splazili v Urbasovo trgovino in gostilno. Plen je bil prav obilen. Ker so se vsi trije bavili tudi s tihotapstvom, so bili pri plenu zelo izbirčni. Pobrali so vso zalogo cigaret in raznega tobaka, tako so odnesli 2200 »Drava« cigaret, 60 zavojčkov savskega tobaka, 200 cigar, dalje 6 kg kave, 3 kg čaja, 20 kg sladkorja, več steklenic piva in jestvine. Urbas je bil oškodovan za 2671 Din. Na miru pa so v trgovini pustili mast in drugo blago. Odpeljali so tudi dve moški kolesi. Pri nekem kozolcu so se po uspelem vlomu odpočili in pokrepčali. Pojedli so salamo in popili več steklenic piva. Dolgo niso mogli izslediti vlomilcev. Ko so cerkniški orožniki sedaj Koželjčanom pokazali fotografije vlomilske trojice, so jih takoj spoznali. Pred vlomom zvečer so potuhnjeno sedeli v gostilni, eden pa je šel celo v trgovino oprezovat.

Imenovana trojica ima še več drugih vlomov na vesti. Vlamljali so tudi v lovske koče po notranjskih gozdovih.

Kaj pravite?

Včeraj je nekdo na tem mestu zapisal tožbo uboge delavke, ki malo zasluži, pa še od tistega beraškega zaslužka ji odtrgujejo razne kazni. Že v starem svetem pismu je zapisana jeza božja nad tiste, ki ubogemu delavcu njegov pravični zaslužek odtrgujejo, in ta jeza velja dandanes še bolj, kakor kdaj prej in naj se te jeze krivični podjetniki le spomnijo od časa do časa, zakaj na svetu se vse maščuje.

Ne v Ljubljani, ampak v nekem drugem slovenskem kraju živi podjetnik, o katerega plačevalnih metodah prihajajo v naše mesto, zlasti na razne socialne ustanove čudne vesti in pritožbe delavstva. Ta mož najema delavstvo, ki mu dela 14 dni ali več, ko pa delavec zahteva plačilo, mu kratkomalo odpove in ga vrže ven. Delavec seveda zahteva svoj pravični zaslužek in mezdo za zakoniti odpovedni rok, ki velja tudi za delavstvo. Podjetnik pa se mu zasmeje v obraz: »Ne dobiš nič, pa če se na glavo postaviš. Ne dam ficka!« In ko mu delavec zagrozi s tožbo, pravi predrzno: »Kar toži, meni ne more nihče nič — imam vse na ženo prepisano!«

Pravijo, da Hitler takele ljudi pošilja v koncentracijska taborišča. Morda bi se za take podjetnike dalo tudi pri nas dobiti kakšno primerno in krepko zdravilo, saj zaslužijo ga, kaj pravite?

Kopališče na Sori v Retečah se otvori jutri v nedeljo 24. t. m.

Šolske vesti

Vič. Na državni meščanski šoli se vrši razstava risarskih izdelkov in izdelkov deških in ženskih ročnih del v nedeljo, 24. junija, in sicer od 9 do 12 in od 15 do 18.

Jadranska Straža, Škofja Loka

ROMANJE NA TRSAT IN IZLET NA JADRAN.

Opozarjamo vse prijavljence za ta izlet na vozni red posebnega vlaka, ki je bil objavljen v včerajšnjem »Slovencu«. Kdor se je prijavil, pa ni prejel od nas položnice, naj izpolni položnico sam in sicer na ček, rač. 14.761 Mestna hranilnica, Škofja Loka. S tem, ko je vplačana voznina, je prijava pravoveljavna, nakar bo prejel od odbora Jadranske straže izkaznico za vstop na posebni vlak.

Ker je le nekaj mest še praznih, pohiti s prijavo na Fr. Debeljaka, Škofja Loka, obenem s prijavo pa nakaži takoj denar, da pravočasno prejmeš od odborla izkaznico!

Kdo je zastrupil družino Jagodič v Povljanih?

Že včeraj smo poročali o strašnem slučaju zastrupljenja v hrvatski vasi Povljanih, kjer se je zastrupilo deset ljudi, ki so jedli žgance. Poročali smo, da sta dve osebi že umrli, dočim je stanje ostalih skoraj brezupno. Sedaj poročajo, da sta umrli še dve osebi, dočim se stanje ostalih še ni skoraj nič izboljšalo. Na licu mesta dela s polno paro sodno-zdravniška komisija, ki poskuša ugotoviti vzrok zastrupljenja, orožniki pa so pridno na delu, da izsledé nečloveškega zločinca, zakaj vedno bolj postaja očitno, da gre za zločin. Orožniki so že aretirali neko žensko, na katero je padel sum. Ta ženska bi v slučaju, če izumre vsa Jagodičeva družina, po njih podedovala. Vendar ženska odločno zanika, da bi podtaknila z žgance strup. Od obolelih oseb so mogli doslej zaslišati edino Dragano Jagodič, ki je kuhala žgance. Dragana misli, da je bil strup v soli. Ko je osolila žgance, se je dvignila iz njih neka čudna para, kateri pa ni prisojala nobene važnosti. Vse žrtve tega zastrupljenja so raztelesili in poslali drobovje na anatomski zavod v Zagrebu, da ga analizira.

Konec velike tihotapske afere v Bosni

Upravno sodišče v Sarajevu je potrdilo obsodbo finančnega sodišča v eni največjih tihotapskih afer v Bosni v drugi polovici 1932. Tedaj so finančni stražniki in orožniki na filmski način lovili neki avto, v katerem je bil tihotapljeni tobak. Naposled so ga vendar po dolgem trudu ujeli in zaplenili 325 kg tobaka in velik paket cigaretnega papirja. Finančno sodišče je obsodilo dva krivca na 1,157.000 Din globe in 34.000 Din pristojbin. Upravno sodišče je sedaj končnoveljavno potrdilo sodbo.

— **Pri revmatizmu v glavi, ledjih, plečih, živčnih bolečinah v kolkih, usedu (Hexenschuss) se uporablja naravna »Franz Josefova« voda z velikim pridom pri vsakdanjem izpiranju prebavnega kanala.**

Spomin na leto 1834

(Odziv na poziv v listu)

Leta 1834 je bilo najbrž povsod v naših krajih izredno dobro in močno vino. Meni je pravila moja stara mati po materi, ki je bila rojena leta 1820, da je imel letnik 1834 tako čudovito moč, da je vino plavkasto cvetlo. Ko so ga namreč zlili po mizi in zažgali, je zgorelo. To vino je bilo iz njihovega domačega vinograda v Klečah nad Dravinjo med Studenicami in Makolami. — Dobro sliko o vročem letu 1834 daje tudi dejstvo, da so bili gozdovi na Boču ob poljčanski strani tako suhi, da so zažareli. Ljudstvo iz bistriške doline in z dravskega polja e drlo na bregove in vrhove, da je moglo videti, kako tam daleč »gora gori«. Za moje mladosti so mi pravili odrasli ljudje, da so jim njihovi stari tudi pripovedovali tisto o vinu in Boču.

Gaberski.

Koledar

Sobota, 23. junija: Agripina, devica mučenica; Ediltruda.

Osebne vesti

= **Sodniški izpit** sta napravila včeraj pred izpraševalno komisijo apelacijskega sodišča v Ljubljani g. Fran Gubenšek in g. Jože Podboj, oba sodnijska pripravnika v Mariboru. Iskreno čestitamo!

= **Iz sodnopisarniške službe.** Zvaničnik okrajnega sodišča v Radovljici, začasno dodeljen sodišču na Brdu, Nikolaj Trstenjak je imenovan za sodnouradniškega pripravnika.

Ostale vesti

— **Za temeljni kamen za zgradbo univerzitetne knjižnice v Ljubljani** je darovalo Jugoslovansko profesorsko društvo, sekcija v Ljubljani, znesek 10.000 Din.

— **Vsi zbori »Boj-a«,** ki so bili napovedani za nedeljo, 24. junija na prostem, so **prepovedani.**

— **Drž. tehniška srednja šola v Ljubljani.** Dne 20. junija so se končali završni izpiti na vseh delovodskih šolah na Državni tehniški srednji šoli v Ljubljani. Predsednik izpraševalnega odbora je bil odposlanec ministrstva trgovine in industrije gosp. ing. Lobe Feliks, univ. profesor v Ljubljani. — Na Gradbeni delovodski šoli je bilo od 15 učencev 11 kandidatov. Izpit so opravili z odličnim uspehom: Remec Aleksander; s prav dobrim uspehom: Bele Vincencij, Konjar Jakob, Kregar Jože, Lipičnik Iv., Mojškerc Janez, Rusjan Ernest, Satler Karel in Svetina Ciril; z dobrim (zadostnim) uspehom: Hafner Valentin in Ogrin Jakob. — Na Strojni delovodski šoli je bilo od 29 učencev 28 kandidatov. Izpit so opravili z odličnim uspehom: Faganelj Kazimir, Smuk Ignacij, Wallis Viljem, Wastl Hugo in Zech Hubert; s prav dobrim uspehom: Arh Jurij, Baloh Franc, Erbežnik Alojzij, Hribar Milan, Kogej Ciril, Komljanec Anton, Planinšek Anton, Rupnik Jakob in Tušek Janez; z dobrim (zadostnim) uspehom: Belec Stanislav, Celič Leon, Jenko Franc, Karlin Anton, Kladnik Ivan, Klemenc Vinko, Knez Vinko, Kuštrin Vilibald, Suhec Avgust, Stele Blaž in Tassotti Alfred. 2 kandidata sta bila odklonjena za tri mesece; 1 kandidat za leto dni. — Na Elektrotehniški delovodski šoli je bilo od 9 učencev 7 kandidatov. Izpit so opravili z odličnim uspehom: Dolinšek Jožef, Koman Albin in Sedaj Viljem; s prav dobrim uspehom: Luževič Štefan; z dobrim (zadostnim) uspehom: Lombar Marjan, Romaniuk Janko in Železnikar Marijan. — Na Mizarski in strugarski delovodski šoli je bilo od 18 učencev 18 kandidatov. Izpit so opravili z odličnim uspehom: Arhar Vinko, Prettner Karel in Sajovic Anton; s prav dobrim uspehom: Božič Maksimilijan, Cerar Anton, Flis Jožef, Molk Franc, Potisek Vinko in Turšič Matija; z dobrim uspehom: Berlič Franc, Dornik Albin, Jereb Rafael, Kunc Jožef, Sitar Jožef, Šipic Ivan, Šlibar Franc in Vodnjov Ivan. 1 kandidat je bil odklonjen za 3 mesece.

— **Osebe, ki trpe na žolčnih in jetrnih boleznih,** žolčnem kamnu, preobili tvorbi kisline in napadih protina, uredijo lenivo delovanje črev z rabo naravne **»Franz-Josef«-grenčice.** Možje zdravniške prakse so se prepričali, da je **»Franz-Josef«-voda** zanesljivo in zelo milo učinkujoče salinično odvajalno sredstvo, ki se more priporočati tudi pri kilah, ranitvi črevesa in prostatahipertrofiji.

— **Otvoritev brzojava in telefona v Lutvercih.** Dne 18. junija je bila pri pomožni pošti Lutvercih otvorjena javna telefonska govorilnica z omejeno dnevno službo, ki v smislu čl. 5, točka 2 telefonskega pravilnika opravlja tudi brzojavno službo.

— **Zastrupljenja z gobami** se najlažje obvarujemo, ako znamo ločiti strupene in užitne gobe. V knjigi: »Naše gobe«, ki jo je spisal naš priznani strokovnjak Ante Beg, so opisane vse vrste gob, ki rastejo po naših gozdovih. Poleg tega vsebuje knjižica tudi slike v naravnih barvah vseh gob, ki jih opisuje knjižica. V knjigi najdeš tudi obilo receptov kako pripravimo gobe za okusno jed, dalje navodilo, kako gobe nabiramo, sušimo in konzerviramo. Za vsako gospodinjo, kuharico in nabiralca gob je ta knjiga velike važnosti in jo toplo priporočamo. Cena 50 Din in se dobi v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

— **Otroke proč od slamoreznic!** Koliko naše kmetske mladine so pokvarile že slamoreznice, to je težko ugotoviti, vendar je število prav veliko, saj skoraj vsak teden pripeljejo v ljubljansko bolnišnico kakšnega ranjenega otroka. Včeraj so pripeljali 3 letnega Francka, sina posestnika Lovše iz Vrzdenca pri Horjulu. Otrok se je sukal okoli slamoreznice ter vtaknil desno roko vanjo. Slamoreznica je otroku roko močno razmrcvarila.

— **Pri motnjah prebave,** želodčnih bolečinah, zgagi, slabosti, glavobolu, migljanju oči, razdraženih živcih, nespanju, oslabelosti, nevolji do dela povzroči naravna »Franz Josefova« grenčica odprto telo in olajša krvni obtok.

Kamnik

Krvavec je tudi v poletju najpriljubljenejša izletna točka v Kamniških planinah in obisk doma na Krvavcu ne zaostaja mnogo za obiskom Kamniške Bistrice. Fantovska Marijina kongregacija in Gamsov steg skavtov iz Kamnika bodo imeli v nedeljo izlet na Krvavec in bo ob tej priliki v kapelici maša ob vsakem vremenu.

Občni zbor planšarske zadruge v Stranjah je bil v nedeljo. Udeležilo se ga je 38 članov s 44 deleži. Izvoljen je bil nov odbor, kateremu predseduje posestnik Benedikt Zveržina iz Brezij, predsednik nadzornega odbora pa je Benedikt Letnar s Starega grada. Člani zadruge so živahno razpravljali o novem odloku banske uprave zaradi razlastitve pašnikov kamniške meščanske korporacije. Sklenili so poslati na kmetijsko ministrstvo pritožbo proti tej odločitvi, ker ne predvideva razlastitve vseh planin, ki so bile označene na sestanku na Veliki planini kot agrarni objekt.

Občinske volitve v občini Kamniška Bistrica bodo to nedeljo. Vloženi sta dve listi, volilcev pa je nad 700. Občina Kamniška Bistrica se razprostira po teritoriju prejšnje občine s sedežem v Stranjah, kateri je po novi zložitvi pritegnjena še Črna iz nekdanje občine Gozd in Mekinje iz nekdanje občine Kamnik-okolica.

Sklepi seje ljubljanskega magistratnega gremija

Na seji magistratnega gremija, ki se je vršila sinoči, so bile odklonjene: Kmetič Tereziji, prošnja za dovolilo ljudske kuhinje na Aleksandrovi c. 5. Gorjup Alojziji prošnja za dovolilo krčme na Kongresnem trgu št. 4. Sunara Ani, na Cankarjevem nabrežju in Clotarju Bonovier prošnja za dovolilo krčme. Zavrnjena je bila tudi prošnja za prevzem pokopališča pri Sv. Krištofu po mestni občni ljubljanski. Ravno tako je bila odklonjena namestitev čuvaja za pokopališče pri Sv. Krištofu. Dovoljena je bila vsota 12.000 Din za popravilo Jakopičevega paviljona. Briški Ani je bila odklonjena prošnja za postavitev mizic in stolov pred buffetom.

Odobrila se je dobava cevi (za kanale) v znesku 40.000 Din, dobava pa se je razdelila vsem 4 ponudnikom Cihlaru, Battelinu Angelu, Battelinu Dominiku in Ogrinu po najnižje oferiranih cenah.

Odobrena so bila sledeča stavbna dovoljenja: Farich Alojziju za gradnjo lesene stanovanjske hišice na Požaru; Koritniku Antonu za adaptacijo trgovskih lokalov v Prešernovi ulici štev. 54; Souvanu Fr. in Ks. adaptacija hiše na Mestnem trgu. — Filharmonični družbi bo napravila mestna občina na Dvornem nasipu izolazijo v višini 1 m. — Šenku Ivanu je bila dovoljena hišna kanalizacija v Pleteršnikovi ulici. — Dr. Papežu Milanu, gradnja enonadstropne hiše v Verstovškovi ulici. — Hallentschog Magdi je bila dovoljena zgradba garaže ob Šubičevi ulici. — Ranzingerju Rajmundu pa preureditev drvarnic ob Masarykovi cesti. — Mestni občini ljubljanski je bila dovoljena uporaba palače Trgovske akademije ob Gregorčičevi ulici. — Mehlenu Ivanu je bilo dovoljeno odplačilo trotoarja v obrokih, Buriču Ivanu pa odplačilo kazni v obrokih.

Zodarič Evgenija, lastnica barake nasproti šišenske šole mora podreti to barako do 1. septembra t. l. — Odklonjena je bilo prošnja Krulca Pavla na napravo shrambe v vrtnem zidu, Reber štev. 17. — Weissu Josipu, gradnja pritlične hišice ob Poti na Rakovo jelšo. — Maziju Francu naprava lope za trafiko pri Figovcu. — Sukariču Bogdanu gradnja prizidka ob Hradeckega cesti.

Sport

Čakovski SK : Ilirija

jutri ob 16 prvenstvena nogometna tekma na Stadionu. — Predtekmi ob 13 in 14.30.

Zadnji akt, zadnja nada, dvanajsta ura. To je jutri, kajti jutri se odloči, jutri je dan, ko bomo po tekmi vedeli, kdo bo napredoval v državno ligo, kdo bo zbiral občinstvo na svojem igrišču, kdo se bo pomeril z ligaši. Jutrišnja tekma je za vas Ilirijani matura, pri kateri boste morali zbrati vse svoje nogometno znanje in na prepričljiv način izraziti vso svojo voljno in požrtvovalnost. Čaka vas težak izpit, težko delo, tega se zavedajte, vzemite stvar z najresnejše strani, ki je ne moremo dovolj poudariti. »Čakovec« je huda preizkušnja in če prestanete to, potem fantje vam je odprta pot naprej do višjega in najvišjega cilja. To vam želi in zahteva od vas vsa Ljubljana, ki vas bo jutri polnoštevilno podpirala v težki borbi, in ne dopustite, da bi odšla z igrišča razočarana.

Državno lahkoatletsko prvenstvo deklet - odgodeno

Lahkoatletsko državno prvenstvo za družine, ki bi se moralo vršiti danes in jutri na letnem telovadišču v Tivoliju, je odgodeno, ker je telovadišče zavzeto oba dni po načelništvu Zveze SKJ.

Službene objave LHP. SK Ilirija in TKD Atena se obveščata, da je državno prvenstvo družin v lahki atletiki preloženo. Novi termini bodo objavljeni po seji upravnega odbora v sredo, 27. junija.

SK Ilirija, Hazenska sekcija. Današnje in jutrišnje lahkoatletsko prvenstvo je odgodeno na kasnejši termin. Zunanje atletinje naj radi tega ne potujejo v Ljubljano. Vse ostale pa naj pridejo ob 18 na naše staro igrišče, kjer bomo izvedli interni miting s programom, ki je določen za državno prvenstvo.

*

IZBIRNI MITING ATLETOV.

Danes in jutri nastopijo lahkoatleti Ilirije in Primorja na igrišču ASK Primorja v izbirnem mitingu za sestavo ljubljanske reprezentance, ki bo nastopila 30. t. m. v Belgradu proti reprezentanci Belgrada. Vsi atleti Primorja in Ilirije, katere smo pozvali potom časopisov, ustmeno in pismeno, se tem potom še enkrat vabijo, da se tega izbirnega mitinga zanesljivo udeleže. — Za atlete Primorja bo pa veljal ta miting tudi za sestavo klubove reprezentance, ki nastopi 7. in 8. julija v Bukarešti proti reprezentanci Bukarešte. Danes prične miting ob 17, jutri pa ob 9.30. Torej atleti pozor: Vsi, zanesljivo in točno!

SK Ilirija, Lahkoatletska sekcija. Opozarjajo se ponovno vsi atleti, ki so določeni za izbirni miting na igrišču Primorja, da se sigurno zglasijo pol ure pred pričetkom mitinga načelniku sekcije g. majorju Jancu, v primeru njegove odsotnosti pa g. Polaku, članu sekcijskega načelstva.

VELIKE CESTNE KOLESARSKE DIRKE.

Agilno kolesarsko društvo »Zarja« v Zgor. Kašlju priredi v nedeljo, dne 24. junija ob 14 medklubske kolesarske dirke na progi Vevče—Domžale—Trojane in nazaj. Vodstvo kluba je poskrbelo krasna darila. — Po nedeljskih zveznih olimpijskih dirkah na 100 km bo ta dirka obenem dober trening za vse ljubljanske vozače za predstoječe državno prvenstvo. — Prijavnina znaša 10 Din za dirkače ter se pri vrnitvi številke povrne 5 Din. — Vsak vozač vozi na lastno odgovornost in mora strogo upoštevati cestno policijski red ter predpise pravilnikov Kolesarske zveze. — Po dirki se vrši vrtna veselica pri Anžurju v Vevčah ter je na sporedu več zelo zabavnih točk. Igra godba na pihala. Rezultat dirk in razdelitev daril je ob 19 istotam. Odbor društva vabi občinstvo, da se te prireditve v čim večjem številu udeleži.

ZANIMIVA KVALIFIKACIJSKA TEKMA NA IGRIŠČU SK REKE.

Na novem igrišču SK »Reke« ob Tržaški cesti za milarno, katerega je agilni odbor s pomočjo požrtvovalnega članstva dogradil, se odigra v nedeljo, 24. t. m. med SK »Reko« in SK »Domžale« kvalifikacijska tekma za prestop v podzvezno ligo. SK »Domžale«, ki je s precejšno sigurnostjo dosegel I. mesto v II.-b razredu, je zelo nevaren nasprotnik, kar je že ponovno dokazal v tekmah, ki jih je igral s klubi II.-a razreda ter po večini vse odločil v svojo korist. Tudi SK »Reka«, ki je kljub znani vsakoletni pomladanski krizi zasedel prvo mesto II.-a razreda, bo s svojo igro, s katero je bil tudi renomiranim prvorazrednim klubom trd oreh, dokazal, da zasluženo nosi častni naslov prvaka. Izgledov za zmago ima vsekakor več »Reka«, ker goji nizko kombinatorno igro, katera zahteva večjega tehničnega znanja. V slučaju pa, da vsilijo gostje domačim svojo visoko igro po krilih, je vprašanje, kdo bo zmagal. Spored tekem je sledeč: Ob 8.30 I.-b moštvo »Reke« proti rezervi »Domžal«, ob 10 I. moštvo »Reke« proti I. moštvu »Domžal«; popoldne ob 14 se nadaljujejo juniorske tekme.

★

Hermes v Mariboru. Jutri odigra naš Hermes prvenstveno tekmo z mariborskim Rapidom v Mariboru. To je njegova zadnja letošnja prvenstvena tekma, medtem ko Rapid komaj vstopa v letošnjo prvenstveno kampanjo. — V dneh 28. in 29. junija gostuje prva garnitura Hermesa v Murski Soboti, kjer sodeluje na proslavi desetletnice SK Mure.

ŽSK Hermes. Službeno. Nogometna sekcija. Drevi točno ob 20 strogo obvezen sestanek vseh igračev, posebno prvega moštva. Važno radi tekem v Mariboru in v Murski Soboti. Posebno se pozivajo sledeči: Mokorel, Kariž, Čebohin, Ferjan in drugi. — Načelnik.

Lahkoatletski miting, ki ga je razpisal SK Korotan na Rakovniku, se danes radi tehničnih ovir ne vrši, ampak se prireditev prenese na prihodnjo soboto. Danes imamo samo izbirni trening za naslednjo lahkoatletsko prireditev. Cenjene klube, ki so prijavili svojo udeležbo, s tem prosimo, naj se udeležijo mitinga prihodnjo soboto. — Tajnik I.

Sportni klub Litija priredi o priliki svoje 5 letnice proslavo s celodnevnim sporedom na sv. Petra in Pavla. Na predvečer ob 6 kot uvod v slavnost distančni tek Šmartno—Litija. Na praznik zjutraj budnica skozi litijski trg, ob 8 lahkoatletska prireditev, teki na 100, 200, 400, 800 in 1500 m, štafetni tek skozi Litijo. Popoldne ob 16 mladinska nogometna tekma SK Zalog : SK Litija, ob 17 »stara garda Gradec : stara garda Litija«, ob 17.30 štafeta na 400, 300, 200, 100 m; ob 18 glavna nogometna tekma SK Zalog : SK Litija.

Sledi velika sportna veselica, igra godba na pihala. Vsa prireditev bo na igrišču SK Litija v tako zvani »Švarcovi hosti«.

Sport v Celju. SK Jugoslavija napravi jutri, v nedeljo izlet na Kunigundo. Zbirališče od 6.30 do 7 pred mestno elektrarno. Vabljeni člani in prijatelji kluba. — Jutri bo ob 17 pri Skalni kleti prijateljska nogometna tekma med SK Atletik in SK Ptuj. Sodi g. Seitl. Istočasno bo na Glaziji prijateljska nogometna tekma med vojaškim SK Triglav iz Ljubljane in SK Celje. Sodil bo g. Presinger Adolf.

Slalom klub 34

»Vsa pota vodijo v Rim«, pravijo. Vsa pota vodijo k enemu cilju. Toda samo ena pot je najbližja, najpopolnejša in najpravilnejša. To naj bo opravičilo za ustanovitev novega kluba, ki nosi ime Slalom klub 34.

Njegov poglavitni namen je gojiti panoge zimskega sporta, ki so v alpskih krajih aktualne, to je slalom, smuk in skoki. Če pravimo gojiti, smatramo to tako, kot beseda pomeni. Torej doseči šele s smotrenim, dolgotrajnim in splošnim kondicijskim treningom to, kar hočejo drugi ustvariti v eni sami zimi, pa čeprav jih stane zdravje in razum. Slalom klub 34 bo sezidal svojim članom dom na Gorjušah, skakalnico, bazo za slalom in smuk in sploh vse, kar je za to potrebno. Hoče jim preskrbeti trenerja in najvažnejše teoretično predizobrazbo. Pri nas hočejo ljudje reševati enačbe, ne da bi znali poštevanko, pa se pravnič ne zavedajo, kako smešno je to.

Slalom klub 34 pa hoče tudi naraščaj gojiti tako, da bo predvsem zdrav in sportno moralno trden. Zato bodo to delo vodili in nadzirali zdravniki, ki bodo objektivno razlikovali koristno od škodljivega, neglede na »renome« klubskih barv.

Propagandni program kluba pa naj prinese koristi vsemu narodu v vsakem oziru. Poseže naj sodelavec iz vseh strani v skupno fronto za cilj: mens sana in corpore sano. Podpira in goji naj idejo sportne Panevrope, zakaj sport in ljubezen do bližnjega sta mednarodna! Zato bo klub odklanjal vsako sportno »politiko« in bo sledil samo svojemu cilju po ostro začrtanem programu. To niso danes več idealne težnje človeštva, to je sedaj že njegova nujna, življenjska potreba. Zato Slalom klub 34 pozdravljamo z vso prisrčnostjo in ga podpirajmo v strnjenih vrstah na njegovi poti do cilja, ki je lep in neoporečno stvaren!

(Prednji dopis, ki podaja program in smernice novega smučarskega kluba »Slalom klub 34« in ki je imel v torek svoj ustanovni občni zbor, objavljamo v celoti, ker je program, ki si ga je omenjeni klub začrtal, res lep. — Opomba uredništva.)

Oče naš, daj nam blagega dežja!

Na Angleškem se sušijo reke - „Use less water!“

Anglija, dežela večnega zelenja in krasnih livad, se spreminja v puščavo. Malokje na svetu je dežela, ki ima toliko vlage in megle, kakor prav Anglija, in prav ta dežela trpi že več mesecev hudo sušo. Pomislite, da je nastopila suša že v zimskih mesecih. Že februarja so se kmetje pritoževali, da ne dežuje dovolj v nekaterih vaseh, in že tedaj so se občine pričele baviti z vprašanjem dobave vode.

Suša je danes zavzela takšen obseg, da se ne bavijo z njo samo krajevna oblastva, temveč vlada sama. Ustanovljen je bil »Water Buard«, odsek za vodo, ki naj bi našel pot, da se posledice suše čimprej odpravijo. Reke, jezera in potoki se naglo sušijo. Krasne livade so popolnoma ožgane. Živina trpi žejo. Voda, ki jo dajejo še nekateri studenci, se deli med ljudstvo tako nekako kakor med vojno živila. Ogenj se pojavlja vsepovsod. Uničil je že več gozdov. Londonu dobavljajo vodo iz Temze. Prav radi tega se v metu še ne čuti pomanjkanje vode. Toda tudi Temza sama je zelo upadla. Navadno daje Temza 832 milijonov galonov vode (galon je 4.54 litra), zdaj pa samo 250 milijonov. Če ne bo deževalo v teku 14 dni, bo tudi položaj v Londonu kritičen. Oblastva pozivajo prebivalstvo, na jrabi čim manj vode. Začela se je prava vodna bitka, ki jo vodijo z odločnostjo in metodičnostjo, kakor jo poznajo samo Angleži v kritičnih trenutkih. Na zidovih in v izložbah stoje lepaki, ki se začenjajo z geslom »Use less water!« (Rabite manj vode.)

Listi se ne zanimajo več toliko za politiko, za francosko-angleški sporazum, za tekme v Ascotu itd., kakor za novice o stanju, ki ga povzroča suša. William Prescott, predsednik vodnega odseka, je izjavil, da porabijo Londončani povprečno na osebo 10 galonov vode več, kakor bi bilo treba. Zato prosi prebivalstvo, naj ne uporablja vode več za čiščenje avtomobilov, za vodomete in za škropljenje nasadov; namakajo naj nasade le, kolikor je nujno potrebno, da rastline ne usahnejo. Avtomobilska zveza je odredila, da se avtomobili več ne perejo. Na ta način bi bilo prihranjeno 25.000 galonov vode na dan.

V predmestjih so zaprli vsa javna kopališča. Tudi kralj je dal nalog, naj se njegovi vrtovi ne namakajo bolj, kakor je nujno potrebno. Prepovedal je vsako potrato vode. Pretresljiv je bil prizor, ko je v nedeljo v katedrali sv. Pavla duhovnik pričel moliti:

»Oče nas, ki si v nebesih, ki si obljubil vsem tistim, ki iščejo tvoje kraljestvo, vse reči, potrebne za ohranitev njihovih teles, podeli nam, prosimo te, blagega dežja, s pomočjo katerega naj bi iz zemlje potegnili sadove v našo tolažbo in tvojo čast, po Kristusu, Gospodu našem. Amen.« Ob isti uri so po vseh cerkvah angleškega kraljestva ponovili to molitev.

Če ne bo v teku 14 dni deževalo, bo morala vlada izdati vprav drakonske odredbe proti potrati vode. V nekaterih krajih, kjer je pomanjkanje vode posebno hudo, so že takšne odredbe v veljavi. Mnogo kazni je moralo prebivalstvo že plačati, ker se ni po njih ravnalo.

Posebno poglavje tvorijo predlogi, ki jih pošiljajo bravci svojim listom, v katerih predlagajo rešitev iz sedanje stiske. Mnogi so že predlagali, naj bi pričeli bombardirati megle s topovi. Gotovo bi se oblaki sesuli in dali zaželjenega dežja. Tretji zopet predlagajo, naj bi pričeli destilirati morsko vodo, s katero je obdana Anglija od vseh strani. Drugi zopet predlagajo, naj bi prebivalstvo pilo več vina in piva. Danes so odredbe takšne, da ni mogoče pred 11. uro piti ne vina ne piva. Prav tako so lokali zaprti med 2 in 6 in zvečer po 10. Bravci listov predlagajo, naj bi vlada dovolila, da bi bile gostilne prav ob teh urah odprte. Prebivalstvo bi tako pilo več vina in piva. Masto tega pije doma čaj in limonado, ki rabita mnogo vode. Drugi celo menijo, naj bi kuharji in kuharice ne rabile več vode za kuho.

Neki časnikar pripoveduje, da kljub silni suši Londončani še vedno ne pozabijo na dežnik, ko gredo od doma.

Helen Jacobs (USA) s svojo nasprotnico Angležinjo Dorothy Round (na desni), ki jo je premagala v teniški tekmi za Wightmanovo čašo. Tako se je čaša vrnila iz Anglije v Ameriko

Proti Židom in sebi v škodo

Te dni so nemški listi objavili zanimiv poziv zveze nemških zavarovalnic. V tem je ugotovljeno, da škoda, ki jo trpijo židovske firme, katerim zlikovci razbijajo šipe, preide nanje, ker so židovske trgovine zavarovane. Tisti, ki menijo, da s tem prizadenejo škodo Židom, se motijo. Škodo morajo plačati nemške zavarovalnice.

Tercet na odprtem morju

V gosteh v srednji Kitajski

V gostilno si mora potnik prinesti peč in hrano

Med Sianfu-jem, ki je bil pred skoraj štiritisoč leti ob zori kitajske zgodovine glavno mesto Kitajske, in med ostalo državo ni železniške zveze. Pot, ki me je peljala preko dežele skozi provinco Shensi, je bila blokirana z vojaško silo, zato sem moral skozi notranje države. Pri tej priložnosti sem videl aktualno stanje v neizmerni samoti Kitajske, proč od tujih kolonij in trgovskih pristanišč.

Ko popotnik zapusti Peking, ne najde nikjer več hotelov s centralno kurjavo in toplimi kopelmi. Kitajske gostilne oddajajo za prenočišča samo prazno sobo s štirioglatim kupom opeke za posteljo, ki jo imenujejo k'ang. Če je gostilna bolj moderna, je v sobi postelnjak brez posteljnine. To si morajo gostje sami prinesti. V gostilnah z malimi izjemami ni ne plina ne elektrike. Tudi vodovodov ni. Popotnik si mora s seboj prinesti peč na oglje ali petrolej. Imel sem s seboj peč na petrolej in konservirano hrano v pločevinastih posodah. Segreval sem jo na svoji peči.

Več milj sem se vozil skozi ozemlje, gosto posejano z budističnimi in taoističnimi templji, v katerih je maršal Feng Yu-hsiang popolnoma uničil kipe bogov. Pustili so jih, kakor s obili. V mnogih templjih pa so bile na mestih, kjer so prej stali maliki, deščice z napisi, pred katerimi je gorel svež virh.

Obvezovanje nog se na Kitajskem zelo opušča, ni pa še izginilo. Nobene starejše žene nisem videl z nepovezanimi nogami, poredko pa sem videl mlado dekle s tradicionalnimi majhnimi nogami. Po deželi jih še tu in tam povezujejo, v mestih pa ne več. Kite sem videl pogosto.

V Loyangu sem prenočil, da bi se drugo jutro peljal z vlakom v vas Lipao. Na tej progi so v prometu samo tovorni vozovi. Kakšenkrat jih spemene v tretji razred tako, da vanje postavijo klopi. Na vlaku seveda ni bilo vode, zato je bilo treba na postajah skočiti k vaškim vodnjakom po vodo za kuho. Popotniki so stali v gručah okoli svojih aparatov na špirit. Na neki postaji sem s svojim loncem vode skoraj zamudil vlak. Splezal sem v odprt tovorni voz, poln vojakov. Do svojega voza pa nisem mogel. Med tem sem si prižgal cigareto s svojim avtomatičnim užigalnikom. Vojaki so skočili na noge in vsak je vzel svojo cigareto, da bi si jo zapalil na tem »tujem ognju«, kakor se imenujejo užiglice v kitajskem jeziku. Vojaki so mi v zahvalo ponudili čaja in začeli smo se pogovarjati.

Kmalu za Chenchowom se začne ozemlje, ki se razprostira več sto milj daleč. Tam živi na sto tisoče ljudi v jamah v pobočjih hribov. Cele vasi so vdolbene v te hribe. Zemlja je rumenkastordeča ilovica. Mestni zidovi, monumentalna vrata v njih, hiše v kitajskem slogu, jamska prebivališča, vse je napravljeno iz iste snovi, ilovice, ki je dovolj rodovitna, da vendar kaj zraste na njej.

Iz Linpaoa v Sianfu potuješ z vozom ali avtomobilom, če ga najdeš, po starodavni cesti, ki jo je popravil maršal Feng do mesta Tungsian. To mesto je na meji treh provinc, Shensi, Hunan in Shansi. Žolta reka, »Skrb Kitajske«, loči provinci Shansi in Shensi.

Tu se javno prodaja opij v trgovinah ob glavnih cestah mest in vasi. Glavni dohodek province Shensi doteka iz te dobičkanosne industrije. Kmetje, ki pridelujejo opij, ne plačujejo davkov za svoje pridelke samo za nazaj, ampak za več let naprej.

*

Protest proti Hitlerjevi cerkveni politiki

V Homburgu ob Saari je katoliška mladina priredila demonstracije proti Hitlerju. Pohoda se je udeležilo 6000 članov katoliških mladinskih zvez. Vsi govorniki so stro napadli Hitlerjevo vlado, ki krši konkordat in versko svobodo.

Blagajno so hoteli kar odpeljati

Iz Newyorka poročajo o mičnem vlomu, ki ga je izvršila tolpa vlomilcev v mestu Crestentu v državi Oklahoma. Hotela je oropati blagajno. Načrt je bil sestavljen tako, da bi blagajno odpeljali s tovornim avtomobilom. Tolovaji so se res spravili do banke in sicer z avtomobilom, na katerem so peljali mogočno dvigalo. Z dvigalom so poskusili dvigniti blagajno in jo spraviti na tovorni avto skozi okno. Med tem časom se je nabralo pred banko okoli 100 ljudi. Roparji so jih ustrahovali s pištolami in strojnico. Roparjem ni uspelo, da bi dvignili blagajno na avtomobil. Pustiti so jo morali na tleh. Ko so odhajali, so vzeli s seboj 6 talcev, da bi se tako zavarovali pred policijo, ako bi ta hotela streljati. Talce so izpustili, ko so že zapustili mesto. Roparjev doslej niso odkrili.

325 sterilizacij!

Posebno sodišče v Berlinu je do konca maja odredilo 325 sterilizacij.

S konference Male zveze v Bukarešti. Na sliki se lepo vidi naš zunanji minister Jevtič, ko zapušča sejo

Časnikar pri stoletniku

Reporter: »Povejte, kako ste dočakali.«

Starec: »Prišlo je tako sto let, tako samo po sebi...«

*

On (na postaji): »Kovčeg imava, torbico tudi, škatle tudi, manjka samo še divan.«

Ona: »Ne ironiziraj vsega!«

On: To ni nič smešnega! Na divanu namreč ležijo potni listki.«

Prstan v pasjem želodcu

Gospa nekega londonskega zdravnika je opazila, da ji je zmanjkal prstan, ki je bil vreden nad 20.000 Din. Vse je prevrgla po hiši, a ga ni mogla najti. Končno je obstalo njeno oko na psu. Peljala ga je pod žarke in preiskava je res ugotovila, da tiči prstan v pasjem želodcu. Gospa je nenadoma stala pred vprašanjem: Ali naj psa operirajo ali pa naj počaka, da bo morda prstan sam zlezel iz psa? Sklenila je, da počaka z operacijo.

Od Tilmenta do Snežnika

Kje so konfinirani duhovniki?

Kakor znano, sta bila konfinirana bogoslovna profesorja Mussizza in Rutar za 5 let. Profesorja Mussizza so aretirali v Trstu, kamor je šel iz Gorice po opravkih. Oba aretiranca so takoj, ko je bil izrečen konfinacijski dekret, odvedli v konfinacijo in sicer v provinco Perugio. Konfiniran je bil tudi na 5 let Filip Kavčič, župnik v Črnem vrhu. Tudi njega so takoj odpeljali iz Gorice, in sicer tudi v pokrajino Perugio. Konfiniran je v mestecu Monte Leone. Obtožba proti njemu se glasi, da je v cerkvi navajal svoje farane, naj še naprej hodijo k slovenski pridigi, ker je italijanska pridiga namenjena priseljenim Italijanom.

Semeniški vizitator v Gorici. Kmalu, ko je nastal spor med fašističnimi oblastmi in tržaškim škofom Fogarjem, je prispel v Gorico stalni semeniški vizitator Serafini, ki je preiskal položaj v goriški bogoslovnici. Zaslišal je več duhovnikov in bogoslovcev.

Italijanski duhovnik v Ajdovščini. V Ajdovščino je prispel italijanski duhovnik Fantini, ki je doslej služboval v Beneški Sloveniji. Prišel je na mesto g. Fona, ki je doslej upravljal župnijo, a jo je moral zapustiti na zahtevo fašističnih oblastev. Fantini je Italijan in zna le nekaj slovenskih besed.

Slaba letina in poplave. V zadnjem času je na Vipavskem močno deževalo. Vipava je stopila čez bregove in poplavila polja. Povzročila je veliko škodo. Vina bo letos malo, ker je bil zarod slab. Koruza kaže razmeroma dobro.

Dve letalki

V San Franciscu je zborovala zveza ženskih sportnih letalk. Za predsednico zveze je bila izvoljena Lady Drummond-Hay (Angležinja, zgoraj), za podpredsednico Nemka Thea Rasche (spodaj)

Gospodarstvo

Oživljenje izvoza v Francijo

Novi kontingenti - Preferenca za koruzo

Francoska trgovinska politika je že od začetka krize stremela za tem, da vzdrži kolikor toliko uravnoveseno trgovinsko bilanco in da ne pripušča v Francijo blaga, ki bi potlačilo cene v Franciji navzdol. V svoji trgovinski politiki je Francija vedno upoštevala kompenzacijsko načelo, od katerega je odstopila le v slučajih, kjer so narekovali drugačno politiko gospodarski interesi.

Zato je bila prva, ki je dobila večje kontingente Avstrija, za njo pa tudi Madjarska. Seveda je bilo jasno, da nam mora tudi Francija dovoliti povečane kontingente, ker je bila naša trgovina za nas s Francijo pasivna. Poleg tega pa mora Francija upoštevati, da imamo do nje še velike finančne obveznosti, ki se dajo v današnjih razmerah v svetovni trgovini plačati le z blagom. Zato je bilo nujno potrebno, da se dovoli našemu blagu lažji pristop v Francijo. Najnovejše bivanje našega zunanjega ministra g. Jevtiča v Parizu je bilo zvezano tudi s trgovinskimi pogajanji, katerih uspeh je sedaj pred nami in ga v naslednjem navajamo:

Dne 18. t. m. so v Parizu podpisali dogovor, ki omogoča v največji možni meri odprtje francoskih tržišč našim pridelkom, ne da bi pri tem trpelo francosko kmetijstvo.

Kontingenti

Francoska vlada je dovolila tele odstotke skupnih uvoz. kontingentov v Francijo za tele pridelke:

Jajca v lupinah 40% kontingenta, rezerviranega v države, ki se smejo okoristiti s priporočili konferenci v Stresi;

živi janci 80% skupnega kontingenta;

žive svinje 25% skupnega kontingenta;

soljeno meso 5% skupnega kontingenta;

predelano svinjsko meso 5% skupnega kontingenta;

zaklana perutnina 5% skupnega kontingenta;

sir 1% skupnega kontingenta;

hruške in jabolka 4% skupnega kontingenta za tretje tromesečje in pol, drugi % za četrto tromesečje.

Razen tega je Jugoslaviji že od poprej dovoljen kontingent 13.000 ton lesa za uvoz v Francijo v prvem polletju 1934. Verjetno je, da bo kontingent v isti višini dovoljen tudi za drugo polletje. Vrhu tega je dovoljenih 42.000 ton lesa za uvoz v Alžir v letu 1934.

Preferencial:

Francoska vlada je obnovila preferenčni postopek v korist jugoslovanske koruze, določen v konvenciji 10. junija 1933. Dovoljena sta dva kontingenta koruze po 50.000 ton. Oba ta kontingenta se morata izkoristiti za uvoz v Francijo do 30. sept. t. l.; to predstavlja več ko 17% skupnega uvoznega kontingenta za vso koruzo, ki ji je dovoljen uvoz v Francijo.

Višina ristorna v korist jugoslovanske vlade je določena na 40% takse minimalne francoske tarife.

Preferencijal za koruzo je znaten in znaša nad 16 frankov pri stotu, kar pomeni pri omenjeni količini 100.000 ton nad 16 milj. frankov.

Predlog zakona o drž. računovodstvu

Na konferenci zbornic iz vse države so razpravljali njih delegati o načrtu novega zakona o državnem računovodstvu, ki ga je finančni minister predložil skupščini.

Zbornice so o zakonu povedale to-le svoje mnenje:

1. Zbornice predlagajo, da se čl. 113 predloga izpopolni tako, da se predpiše za vse dobave, ki se dajejo tujim podjetjem, nad 100.000 Din, da se mora pred končno odobritvijo dobave konzultirati odbor za oceno državnih nabav.

2. Zbornice so mnenja, da narava pristojnosti odbora za oceno državnih dobav (čl. 114) zahteva, da se v čl. 115 določi zastopstvo trgovinskega ministrstva z dvema članoma. To je potrebno zato, da se v odboru zagotovi sodelovanje čim večjega števila strokovnjakov. Obžalujoč, da v tem odboru niso zastopane zbornice, žele zbornice, da se omogoči posvetovalno sodelovanje zborničnih strokovnjakov v tem vprašanju.

3. Po čl. 120 zak. predloga je določeno jamstvo za tuje ponudnike na 10, pa naj se zviša na 15%.

4. Predlog zakona določa, da se za jamstvo sprejemajo obveznice po tečaju, ki ga določi fin. ministrstvo, od tujih državljanov pa po borznem tečaju. Zbornice zahtevajo, da se sprejemajo v interesu države same državni papirji po nominali od domačih podjetij.

5. V čl. 139 zak. projekta se določa, v katerem slučaju ob priliki pismenega licitiranja ne morejo biti upoštevane ponudbe. Naštetih je 7 slučajev, treba pa je upoštevati še dva, ko se ponudbe sploh ne smejo upoštevati. Prvi slučaj bi bil, če so ponudbe pisane z vsemi podatki v nekem tujem, a ne državnem jeziku. Drug slučaj bi bil tedaj, da morajo tuja podjetja predlagati svoje ponudbe izključno po osebah, ki imajo po našem obrtnem zakonu pooblastilo, odn. dovoljenje za opravljanje obrti one stroke, katere se dotična ponudba tiče.

6. Predlog zakona določa v čl. 145, točka 10, da za dobavo žitaric, sena in slame za vojsko in mornarico ni treba nobenega licitiranja, ampak se te nabave morejo izvršiti na podlagi neposredne pogodbe s producenti, odn. njih zadrugami. V točki 12. tega člena je tudi določeno isto za nabavo kmetijskih proizvodov, odn. proizvodov domače, hišne industrije, če nabava ne presega vsote 10.000 Din. Namen teh odredb je, da se izključi za te vrste poslovanja zasebno sodelovanje. To se sicer dela že sedaj, smatrana pa je bila samo za začasen ukrep. Ta sistem se je v praksi negativno pokazal tako za interese države kot interese kmetovalcev. Z uvedbo takega sistema za stalno pomeni onemogočiti veliko skupino poslov zasebnemu individualističnemu gospodarstvu, ker pa je to nasprotno ustavi, so zbornice zahtevale, da se te odredbe iz zak. predloga izbrišejo.

7. Ker mora zakon regulirati tudi odnošaje z inozemsko konkurenco na naših tržiščih, za kar je posebno važen predpis čl. 179 zakonskega načrta, je bilo tu določeno, da se bodo uveljavile posebne uredbe, ki naj rešijo vprašanje zaščite domače produkcije, katere predpiše ministrski svet na predlog finančnega ministra v sporazumu z ministrom za trgovino in industrijo. Stilizacija tega predpisa daje mesto raznim tolmačenjem, zato zahtevajo zbornice, da se v to zakon. predpis vstavi tudi določilo, da se s temi uredbami nikakor ne morejo menjati odredbe 9. poglavja čl. 96 do 205 obrtnega zakona, ki naj ostane v veljavi, kar zbornice striktno zahtevajo.

Izvoz koruze v Nemčijo

V breme nemških terjatev pri nas je neka nemška tvrdka kupovala pri nas velike količine koruze (v letu 1933 je šlo 8% našega izvoza koruze skozi njene roke). Tvrdka je prodajala koruzo na najrazličnejših tržiščih, pri tem pa po tako nizki ceni, da ves ostali izvoz koruze iz naše države ni prišel do veljave.

V smislu nove trgovinske pogodbe imamo od Nemčije dovoljen kontingent 5000 vagonov koruze po višji ceni, ki odgovarja rentabilnosti. Zato se je pojavila zahteva, da se naj ne dovoli izvoz koruze za vezane nemške terjatve, ampak naj se omogoči naravnosten izvoz v Nemčijo. Zato je fin. minister odredil z odlokom II. 86.243 z dne 14. jun., da se izvoz koruze iz naše države v Nemčijo (po vodni poti v Regensburg-Passau — carinarnica in železnici po postajah Špilje, Prevalje, Dravograd in Jesenice) sme vršiti v breme nemških terjatev, nastalih iz blagovnega prometa v smislu plačilnega sporazuma z Nemčijo, toda tako, da mora vsak izvoznik ob izvozu deponirati pri naši carinarnici, skozi katero gre izvoz koruze, odgovarjajočo nemško carino na koruzo, ki je dotični trenutek v veljavi v Nemčiji. Tako deponirana carina se vrne izvozniku, ko carinarnica, pri kateri je položil depozit, predloži nemške carinske dokumente kot dokaz, da je bila koruza v resnici izvožena v Nemčijo. V slučaju, da izvoznik v 45 dneh ne predloži dokazov, da je koruza izvožena v Nemčijo, se bo apliciral čl. 192 pravilnika o reguliranju prometa z devizami in valutami.

Izvoz pšenice v Avstrijo. Po poročilih dunajskih listov doslej še ni splošnega dovoljenja za preferenco pri uvozu jugoslovanske pšenice, vendar so nekatere tvrdke dobile za del svojih nakupov prednostne carine. Iz strokovnih krogov se sliši, da je dovoljena preferenca od zaprošenih 1600 samo za 400 vagonov.

Dotok zlata v Narodno banko. Narodna banka je te dni dobila novo količino zlata iz borskih rudnikov bakra, in sicer 52.867 kg ali v čistem zlatu 46 kg 962 gramov. Prometna vrednost tega zlata, katero je tudi plačala naša Narodna banka, znaša 2.45 milj. Din. To pomeni, da je cena zlata znašala 52.200 Din za kilogram, dočim je v zakonu navedena cena 36.600 Din za kilogram, če prira-čunamo še prim., bi morala znašati uradna odkupna cena okoli 47.000 Din. V zvezi s tem opozarjamo na prejšnja naša izvajanja, da bi morala biti tudi cena za zlate devize ista kot za zlato.

Bolgarija in rimski sporazum. Iz Sofije poročajo, da je dobila bolgarska trgovinska delegacija, ki se trenutno mudi v Rimu, nalog, naj sklene mesto posebne trgovinske pogodbe pristop k italijansko-avstrijsko-madjarskem paktu. Italija je pripravljena kupiti več bolgarskih proizvodov, Bolgarija pa je pripravljena 50% tega uvoza kompenzirati za italijanski, 30 za avstrijski in 20 za madjarski industrijski izvoz. Italija pa bi prevzela direktno plačilo za te dobave.

Jugoslovanska d. d. za izkoriščanje avtorskih pravic v Zagrebu objavlja bilanco za 1933, iz katere je razvidno, da znaša glavnica 1 milj. Din, od tega pa še ni vplačano 684 milj. Din. Račun dobička in izgube kaže donosa 0.117 milj., dočim so znašali ustanovni in upravni stroški 0.432 milj. Din. Tako izkazuje družba izgubo 0.327 milj. Din.

Oddaja gradbenih del. Ravn. drž. žel., gradb. odd. v Ljubljani sprejema do 30. junija t. l. ponudbe glede oddaje naprave novega prizidka k postajnemu poslopju, novega stranišča in prekritja strehe na postaji Kranjska gora. (Pogoji so na vpogled pri odd. vsak delavnik od 10 do 12.)

Borza

Dne 22. junija.

Denar

Neizpremenjeni so ostali tečaji Curiha in Bruslja, narasla sta Berlin in Nev York, dočim so drugi tečaji popustili.

V zasebnem kliringu je avstrijski šiling ostal na ljubljanski borzi neizpremenjen: 9.40, dočim je na zagrebški borzi popustil na 9.35. - Grški boni v Zagrebu 29.52—30.22 (29.87). - Španska pezeta v Zagrebu 6.45 blago. - Angleški funt je ostal v Zagrebu neizpremenjen: 253.60.

Ljubljana. Amsterdam 2312.07—2323.43, Berlin 1296.80—1307.60, Bruselj 796.35—800.29, London 171.42—173.02, Curih 1108.35—1113.85, New York 3383.28—3411.54, Pariz 224.96—226.08, Praga 141.56 do 142.42, Trst 292.13—294.53.

Promet na zagrebški borzi je znašal 31.631 Din.

Curih. Pariz 20.30, London 15.495, New York 307.625, Bruselj 72.85, Milan 26.35, Madrid 42.10, Amsterdam 208, Berlin 117.20, Dunaj 73.05 (56.70), Stockholm 79.85, Oslo 77.85, Kopenhagen 69.20, Praga 12.77, Varšava 58.10, Atene 2.93, Carigrad 2.50, Bukarešta 3.05.

Vrednostni papirji

Tendenca je ostala v glavnem neizpremenjena in tudi tečaji ne izkazujejo znatnih izpremememb. Promet je nekoliko večji, saj je bilo na zagrebški borzi zaključenih 300 kom. vojne škode.

Ljubljana. 7% inv. pos. 70—71, agrarji 36—38, vojna škoda 303—305, begl. obv. 54—55, 8% Bler. pos. 61—62, 7% Bler. pos. 55—56, 7% pos. Drž. hip. banke 67—68, Kranj. ind. 250 bl.

Zagreb. Drž. papirji: 7% invest. pos. 71 den., agrarji 37—38, vojna škoda 305—306 (304, 305), 6. 304—306 (306), 6% begl. obv. 54.25—54.75, 8% Bler. pos. 61.25—62, 7% Bler. pos. 55.25—55.75, 7% pos. Drž. hip. banke 67.60—68.50. — Delnice: Priv. agr. banka 215.50—217, Osj. sladk. tov. 125 do 150, Osj. livarna 185 bl., Union 50 den., Trboveljska 90 bl.

Belgrad. Drž. papirji: 7% inv. pos. 71—71.50 (71.50, 71), vojna škoda kasa 304.50—305 (304.50), sept. 305, 6% begl. obv. 54.10—54.40 (54.10, 54), 8% Bler. pos. 61.75—62.50, 7% Bler. pos. 55.50 do 56, 7% pos. Drž. hip. banke 67.25—68 (67.25). — Delnice: Narodna banka 4050 den., Priv. agr. banka 214.50—215.50 (215).

Žitni trg

Novi Sad. Pšenica: bč. ladja Tisa 77 kg 120 do 122.50. — Koruza: bč. 100—102, bč. okol. Sombor 101—103, ban. 98—100, srem. par. Indjija 100—102, ladja Begej 107—108, ladja Tisa in Donava 108—109; ostalo neizpremenjeno. Tendenca neizpremenjena. Promet srednji.

Sombor: Pšenica: bč. okol. Sombor 112.50 do 115, gor. bč. 116—118, srem. 112.50—115, slav. 114—116, gor. ban. 114—116, ban. pot. 125—127.50, bč. pot. 125—127.50. — Koruza: bč., srem. žel. prompt 101—103, bč. za iulii 103—105, kanal ladja 105—107, ladja Tisa 110—112. — Ostalo neizpremenjeno. Tendenca neizpremenjena. Promet miren.

KULTURNI OBZORNIK

Anton Bezenšek*

K odkritju spominske plošče

Eden najodličnejših slovenskih slovanofilov v času avstrijskega gospodstva je bil profesor, slavni stenograf, pisatelj, osebni zbliževalec južnih Slovanov, Anton Bezenšek. Njemu ni bilo rodoljubje votlo reklo, marveč gonilo življenja. Sleherni njegov korak, sleherna poteza peresa, beseda in dejanje, vse je imelo eno samo smer: v kulturno zbližanje (in kesneje tudi v politično) južnih Slovanov. Sicer je v njegovih zorečih dneh opajal duh vseslovanstva vsakega iz kmetske zemlje vzrastlega razumnika, vzgona temu so dali dovolj sodobniki-oblikovalci slovenske besede, vendar je Bezenšek še sam iz svoje široke slovanske duše zajemal moči in ljubezni, da je šel z doma in preživel med Bolgari kot odličen kulturni delavec in dejanski nosilec južnoslovanske skupnostne misli, vse življenje. Njegovo življenje je bilo v celoti posvečeno delu za medsebojno poznavanje in zbliževanje slovanskih narodov, a sredstvo za to je videl v stenografiji, katero je hotel poenotiti za vse južne Slovane. Bezenškovo ime ne bo v bolgarski kulturni zgodovini nikoli pozabljeno, med slovenskimi slovanofili, ki pri vsem svojem načrtno širokem konceptu niso pozabili na lasten narod, pa bo Bezenšek med prvimi.

•

Anton Bezenšek se je rodil 15. aprila 1854 v Bukovju (okraj Celje). Gimnazijo je končal (razen mature) v Celju, kjer se je seznanil z Gabelsbergerjevo stenografijo. Od tu se je odpravil na pravkar odprto zagrebško univerzo (1874), kjer se je vpisal na filozofijo (slovanska filologija), a hkrati priredil Gabelsbergerjev sistem stenografije za slovenski jezik. Po zaključenih študijah v Pragi je bil nastavljen na zagrebški gimnaziji za učitelja stenografije, a hkrati za stenografa v hrvatsko-slavonsko-dalmatinskem saboru. Toda že 1879 so ga povabili Bolgari v Sofijo, kjer je bil najprej stenograf v narodnem sobranju, nato pa je pričel s stenografskimi tečaji, predavanji, gimnazijskim poukom in pisanjem knjig vseh vrst, dokler ni kot lektor bolgarske stenografije v Sofiji 10. decembra 1915 umrl.

•

Delo Antona Bezenška je mnogostransko. Že kot gimnazijec se je leposlovno razgibal. Sicer je stopal verno po strugi romantika Josipa Jurčiča, snovno in oblikovno, kar za začetnika ni neodpustljivo, toda pisal je precej plodovito. Pisal je prozo (povesti, novele, črtice) in verze, in sicer v »Vrtec«, »Besednik«, mariborsko »Zoro«, kesneje pa še v »Slovan«, »Kres«, »Ljubljanski Zvon«, »Popotnik«, v dnevnike »Slovenec« in »Slov. Narod«, v »Koledar Mohorjeve družbe« itd. Pravo Bezenškovo delo pa se je začelo v Bolgariji; seveda je krenilo z leposlovne poti, ki po notranjem klicu ni bila Bezenškova. Tu se je na eni strani posvetil zgolj stenografskim spisom, revijam in knjigam, po katerih je hotel priti do src vseh južnoslovanskih narodov in še dalje (tu moramo med drugim imenovati revijo »Jugoslovanski stenograf«, »Bolgarsko stenografijo«, ki je tako korenita da ni še danes nič popravljena, dalje »Stenografsko čitanko za bolgarsko stenografijo«, »Slovensko stenografijo«, »Rusko stenografijo«, »Etiko in naravoslovje«, »Bolgarijo in Srbijo«, ki jo je izdala MD, »Bolgarsko gramatiko in čitanko za Slovence« itd.), na drugi strani pa je Bezenškovo delo v praktičnem medsebojnem seznanjanju slovanskih književnosti. Tako je n. pr. prevajal v bolgarščino slovenske pesnike (Gregorčiča, Krilana, Aškerca itd.) ter pisal po bolgarskih revijah o slovenski književnosti in kulturi vobče, hkrati pa v slovenskih listih poročal o kulturnih pojavih Bolgarov ter prevajal krajša dela iz bolgarske književnosti. Še več: ustanavljal je po bolgarskih mestih kulturna društva, ki bi kakor koli (s pesmijo ali peresom) širila južnoslovansko skupnostno ideologijo. Tako je Bezenšek med prvimi ustanovitelji »Slavjanske besede v Sofiji«, plovdivskega pevskega društva »Rodna pesen«, ki je nastopala po vsem slovanskem jugu, pisal članke o južnoslovanski vzajemnosti poleg slovenskih tudi v hrvatske, srbske in kajpada bolgarske liste. Njegovo delo, ki ga ne moremo na tem mestu v celoti razgrniti, je bilo tako plodovito, da so ga opazile vlade vseh slovanskih držav in odlikovale zaslužnega moža z visokimi odlikovanji (celo francoska vlada ga je odlikovala z akademsko palmo častnika francoske akademije). — Ko smo pred 15 leti sunili z ramen avstrijsko-germanski jarem in se združili s Srbi in Hrvati v skupno narodno državo, smo zaradi opojne misli, da smo končno vendarle v domači državni hiši, kar čez noč pozabili vse napore velikih južnoslovanskih (tudi slovenskih) mož, ki so imeli v južnoslovanski državni koncepciji tudi Bolgare. Oči nam je zasenčila politika, ki ni bila resnična. Šla je mimo src, ki so drugače čutila. Pa če se že ne bi mogli prikopati do tesnejših kulturnih in gospodarskih stikov z Bolgari, kar bi pomenilo vsaj začetek resničnega bratskega sožitja, vsaj ene poteze Bezenškove ne prezrimo: Bezenšek ni bil mož praznih gest, marveč mož resnice, bratske ljubezni in dela. Vse, kar je govoril, je dejansko storil. Danes pa frazarimo s širokimi usti na levo in desno, obljubljamo, navdušujemo se, a vse ostane pri besedah. Bezenškova poteza resničnega, požrtvovalnega dela za slovansko vzajemnost naj bo v zgled nam in — Bolgarom. —bič.

---

* Knjiga »Anton Bezenšek«, ki smo jo pravkar prejeli (spisal Alojzij Bolhar, izdal in založil odbor za proslavo osemdesetletnice rojstva profesorja Antona Bezenška, Celje, 1934), je izčrpno delo o tem velikem Slovencu; pisano je stvarno, živahno in z ljubeznijo. Pred vsem se vrstijo članki, ki so jih prispevali zastopniki onih društev in ustanov pri katerih je Bezenšek sodeloval (tako n. pr. narodno sobranje, sofijska univerza, »Brzopis«, »Slavjanska beseda«, stenografski institut v Plovdivu »Anton Bezenšek«, stenografska društva iz Prage, Belgrada, Zagreba itd.). Nato sledé članki o Bezenškovi mladosti, oblikovanju, življenjski poti iz Zagreba v Sofijo, Plovdiv itd., o Bezenšku kot človeku, dalje je skrbno sestavljena bibliografija Bezenškovih spisov, Bezenškova korespondenca itd. Zanimiv je historiat Bezenškove pesmi »Turkova prisega«, katero je Levec prisodil Levstiku (ko je urejeval njegove pesmi) in to se je potem ponavljalo, dokler ni Bezenšek nehote l. 1912 opozoril v »Slovencu« na svojo »Turkovo prisego«. Knjiga je prav lepa oddolžitev velikemu slovenskemu slovanofilu Bezenšku, čigar spominsko ploščo bodo jutri njegovi prijatelji odkrili na njegovi rojstni hiši v Bukovju. Knjigi je dodano sledeče besedilo:

Pošiljamo Vam knjigo **»A. Bezenšek, njega življenje in delo«**, ki jo je spisal odborov tajnik g. Alojzij Bolhar.

Obseg knjige je bil prvotno določen na 100 strani; kakor pa vidite, je delo naraslo na 256 strani. Zato se je izdaja tudi zakasnila. Sorazmerno pa so se zvišali tudi stroški za papir, tisk i. dr. Odbor sicer ne zahteva doplačila (knjigotržna cena je 40 Din), vendar se sklicuje na Vašo dobro voljo, uvidevnost in naklonjenost, ki ste jo izkazali že s predplačilom, ter Vas najvljudneje prosi, ako hočete prostovoljno nakazati kakršenkoli prispevek za kritje stroškov.

Dramska produkcija državnega konservatorija v Ljubljani

V torek, 19. junija so nam gojenci Državnega konservatorija, ki obiskujejo dramatično šolo gosp. prof. O. Šesta, pokazali svoje uspehe v dramatični igri. Večinoma so to pevci, ki kajpak potrebujejo tudi dramatičnega oblikovanja, zato vseh prav za prav ne moremo presojati kot dramatičnega naraščaja. Zaigrali so nam Schnitzlerjevo »Ljubimkanje« in zadnje dejanje Rostandove herojske komedije »Cyrano de Bergerac«. »Ljubimkanje« nam v sentimentalno-poetični koncepciji podaja ne pretežko snov za mladostno veselo družabno igro in zlasti za močne čuvstveno dramatične preudarke mlade igravke. O vseh igravcih lahko rečemo, da so kljub mnogim začetniškim težavam docela dobro vzdržali pravo mehko in usodno zadržano občutje, kar je pri »Ljubimkanju« glavna zahteva. Mlada gospoda Frica in Teodorja sta igrala gg. J. Pianecki in Cv. Švigelj, oba s primerno lehkoto in prepričevalnostjo, zlasti g. Pianecki, ki ga poznamo že iz manjših docela posrečenih nastopih v Drami, vzbuja mnogo upanja, da utegnemo dobiti sčasoma prav dobrega in izrazitega igravca. Izmed obeh prijateljic Kristine in Mici kaže gdč. Gnusova mnogo izvežbanosti in okretnosti, dočim je gdč. Tratnikova kot Kristina imela mnogo težjo nalogo, ki jo je podajala z iskrenostjo in prisrčnostjo, čeprav še z nekoliko manjšo izvežbanostjo. G. Juvanec, ki smo ga nedavno tudi že tu pa tam videli v Drami, je s prav dobro masko in igro zadel starega Weiringa. — V Cyranoju smo videli prav lep, harmonično izdelan prizor, ki ga je še posebno poglobila Škerjančeva skladba Ave Marija, katero je ob sklepu pel za odrom ženski zbor. Največji uspeh je odnesel pač g. Pianecki kot Cyrano-novičar; imel je v resnici mnogo prav lepih poudarkov; odlikuje se tudi s prijetnim in krepkim glasom. Poleg njega so še nastopili gdč. Rudolfova (Roksana), Igličeva (s. Marta), Kristanova (s. Klara), Gnusova (s. Margerita), Tratnikova (s. vratarica), gg. Burger (de Guiche), Raztresen (Le Bret) in Brišnik (Raguneau). V splošnem lahko rečemo, da je prireditev prav lepo uspela in dosegla splošno zadovoljnost precej številnega občinstva. To je najboljše izpričevalo za prizadevnost zavoda samega in njegovih učencev. F. K.

Trbovlje

Delo mladine. V nedeljo in ponedeljek bo od 8 do 12 in od 2—6 **razstava na tukajšnji meščanski šoli.** Vabljeni so starši in vsi prijatelji šole, da si razstavo ogledajo, ker jih gotovo zanima delo in napredek naše mladine. — **Marijin vrtec** pa ima v nedeljo popoldne v cerkvi sprejem novincev in blagoslov nove zastave. Po cerkveni slovesnosti bo v Društvenem domu prireditev za vse prijatelje katoliške mladine.

Tacen pod Šmarno goro

Za nedeljo, 24. junija se nam obeta praznik lepe slovanske pesmi. Agilno pevsko društvo »Zarja« proslavi ta dan 15 letnico svojega obstoja. Mnogo truda ga je stalo in marsikatero zapreko je bilo treba odstraniti, da more društvo proslaviti danes ta lepi praznik, ki ne bo zapisan samo v kroniko društva, temveč tudi cele okolice. Saj to zmore le vztrajna požrtvovalnost članstva ter ljubezen do večno lepe slovenske pesmi. Pevsko društvo se ni ustrašilo truda in dela, ko si je nadelo nalogo prirediti za to slavlje koncert, ki se bo vršil ta dan ob 4 popoldne na prijaznem senčnatem vrtu gostilne g. Žiberta na Brodu. Pokroviteljstvo te lepe prireditve je prevzel naš požrtvovalni častni član g. Seunig, tovarnar iz Tacna. Za čim lepšo manifestacijo narodne pesmi bodo pa pripomogla še druga bratska pevska društva, katera so se radevolje priglasila. Tako moški zbor »Danica« z Viča, meš. zbor »Slovan« Brdo, moški zbor »Zora« Ježica in mešani zbor »Prosvet. društva Perniče«, ki bodo z lepim izbranim programom vse presenetili. Slišali pa bomo tudi nam tako priljubljeno Hajdrihovo »Adrijansko morje«, katero zapojo združeni moški zbori. Ker je čisti dobiček namenjen za nabavo harmonija, upamo, da bodo našim marljivim pevcem naklonjeno občinstvo kakor tudi ljubitelji narodne pesmi od blizu in od daleč z veseliem obiskali ta koncert in napolnili lepi senčnati vrt do zadnjega prostorčka. Vstopnina je res tako minimalna, da je omogočeno tudi najrevnejšim slojem preživeti nekaj veselih trenutkov med veselimi pevci.

Kranj

† **Primož Žontar.** V sredo ponoči je po dolgotrajni in mučni bolezni umrl g. Primož Žontar, orožniški stražmojster v pokoju in posestnik, oče kranjskega profesorja g. dr. Joža Žontarja. Blagi pokojnik se je rodil 1858 pri Sv. Duhu pri Škofji Loki iz trdne kmetske rodbine. — Udeležil se je kot vojak zasedbe Bosne in Hecegovine l. 1878-79, nato pa je vstopil k orožnikom ter je služboval na Bledu, Bohinju in Jesenicah. — L. 1892. se je poročil s še živečo soprogo go Ano, ki je bila doma blizu Dunaja. V zakonu se jima je rodil sin edinec Joža. Radi bolezni je stopil predčasno v pokoj in se potem izključno posvetil gospodarstvu, posebno čebelarstvu. — Izvažal je panje in matice v Nemčijo, Francijo, po vsej Avstriji in je bil prvi izvoznik. — Imel je naročene vse čebelarske časopise. Od l. 1906 biva stalno v Kranju, kjer si je na lepem velikem vrtu ob poti na pokopališče postavil najprej malo hišico, pred par leti pa sedanjo stanovanjsko hišo. — Vse pridobljeno premoženje je bilo sad njegovega truda in pridnih rok. Njegovo smrt je zlasti pospešila nesreča, ki se mu je pripetila lani 2. jan. na Jelenovem klancu. Od tedaj ni bil več zdrav. Pokojnik je bil velik prijatelj časopisja. »Slovenca« je imel naročenega že 20 let, poleg tega pa mnogo drugih strokovnih, nabožnih in verskih časopisov ter revij. Izredno bogato je podpiral misijone. Ves svoj izkupiček pri čebelah je posvetil misijonom in pošiljal tudi zneske po 500 Din. Podpiral je misijonsko časopisje in se ves posvetil temu apostolskemu delu. Pokojnik je bil mož poštenjak, blagega, mirnega in kremenitega značaja, vesten katoličan, dober soprog in oče, po svojem poznejšem poklicu pa priznan in povsod znan slovenski čebelar. Njegov pogreb bo danes popoldne ob 4. — Pokoj njegovi duši, žalujočim naše iskreno sožalje!

Nogavice - rokavice

kompletne potrebščine za krojače in šivilje,

nadalje

bogata zaloga žepnih robcev, toaletnih potrebščin, kravat, vsakovrstnega modnega blaga itd., po

najnižjih cenah

pri tvrdki

Josip Petelinc, Ljubljana

za vodo (blizu Prešernovega spomenika)

Naznanila

Ljubljana

1 *Društvo »Dom slepih« v Ljubljani* opozarja vse člane na svoj občni zbor, ki bo v soboto, 30. junija ob 15 v magistratni dvorani po običajnem dnevnem redu, le volitev odbora ne bo. Na obilno udeležbo vabi odbor.

1 *Udeležite se jutrišnjega izleta* z odprtim avtobusom v *Logarsko dolino*. Vožnja s prehrano 120 Din. Prijaviti se je v trafiki nasproti glavne pošte. Izletniški avtobusi najceneje na razpolago.

1 *Nočno službo imajo lekarne:* mr. Leustek, Resljeva cesta 1; mr. Bohinec ded., Rimska cesta 24, in dr. Kmet, Dunajska cesta 41.

Drugi kraji

Št. Vid nad Ljubljano. Meščanska šola priredi v nedeljo, 24. junija razstavo risb, ročnih del in drugih izdelkov. Razstava bo odprta ves dan. Vabljeni!

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

OPERA (Začetek ob 20)

Sobota, 23. junija: *Katja Kabanova.* Red B.

Nedelja, 24. junija: *Trubadur.* Gostnjeta gospa Zinka Kunčeva in g. dr. Adrian. Izven. Znižane cene.

Poslednja abonma predstava letošnje sezone bo nocoj. Vprizori se za abonma reda B Janačkova »Katja Kabanova« z gospo Gjungjenac v vlogi Katje.

Zaključna predstava v operi bo jutri. Vprizorila se bo Verdijeva opera »Trubadur«, ki je imela pri vseh dosedanjih predstavah izreden uspeh. S to predstavo se poslovi od ljubljanskega občinstva odlična primadona gospa Zinka Kunc, ki je v vlogi Leonore s svojo umetnostjo izredno uspešno manifestirala v naši operi. Poleg gospe Kunčeve nastopi še kot gost dr. Adrian, ki je pri poslednjih predstavah te opere imel izreden uspeh. Za predstavo veljajo znižane operne cene.

Radio

Programi Radio Ljubljana:

Sobota, 23. junija: 12.15 Venčki šlagerjev na ploščah 12.45 Poročila 13.00 Čas, reproduciran koncert na kino-orglah 18.00 O kam bova vandrala (popotne pesmi v reproduciranj glasbi) 18.30 Zabavno predavanje: Med potujočimi igralci (Ferdo Delak) 19.00 Primorska ura: Vilharjevi samospevi z uvodnim predavanjem 19.00 Zunanjepolitični pregled (dr. Jug) 20.00 Klavirska harmonika (g. Breznik) 20.30 Slovenske narodne z orkestrom, pojejo gdčna Zupanova in gg. Jug, Dermota 21.15 Eroica na ploščah 22.00 Čas, poročila, lahka glasba.

Drugi programi:

SOBOTA, 23. junija. *Belgrad:* 19.00 Koncert na klarinetu 19.35 Vokalni koncert 20.35 Srbski večer — *Zagreb:* 20.15 Vokalni koncert 20.45 Godba na pihala 21.45 Plošče — *Dunaj:* 16.35 Plesna glasba 19.10 Vokalni koncert 20.00 Opereta »Gozdni mojster«, Joh. Strauss — *Budimpešta:* 18.10 Ciganska glasba 20.15 Opereta »Viktorija«, Pal — *Milan-Trst:* 20.45 Romantični Dunaj, pester večer 22.00 Igra — *Rim:* 20.45 Opera »Lorelej«, Catalani — *Praga:* 19.10 Vojaška godba 20.20 Klavir. glasba 20.45 Opereta »Penzionat«, Suppe — *Brno:* 20.20 Pisčalka in violina — *Bratislava:* 20.20 Plesna glasba — *Varšava:* 18.15 Klavirska glasba 19.15 Lahka glasba 20.00 Chopinov koncert 21.10 Lahka glasba — *Monakovo:* 20.10 Opereta »Model«, Suppe — *Frankfurt:* 20.15 Pester večer

BODITE PREVIDNI PRI OTROCIH!

In čim opazite na otrocih najmanjše nerazpoloženje in potrtost radi želodca, dajte mu brez pomišljanja v malo vode ali mleka malo žličko praška **»Magna«. Rešili ste se skrbi in s tem preprečili mnoga obolenja.**

»Magna« prašek se dobi v vseh lekarnah. Zavojček 4 Din.

(Reg. S. br. 4788/32)

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1·—; ženitovanjski oglasi Din 2·—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10·—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska 5 mm visoka petitna vrstica po Din 2·50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Prireditve

V soboto

na kresni večer k »Tičku na gričku«. Radio-koncert. (h)

Službe iščejo

Služkinja za vse

pridna in poštena, štajersko dekle, išče službo. - Nastopi 1. julija. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 7053. (a)

Službo dobe

Sezonsko kuharico

sprejme gostilna Cirman v Mednem, pošta Št. Vid.

Šiviljo ali krojača

išče za takojšnji nastop tovarna perila. Dovršena mora biti tudi v adjustiranju. Samo osebe z dolgotrajno prakso pridejo v poštev. - Ponudbe s spričevali poslati na upravo »Slov.« pod »Tovarna perila« št. 7050.

Denar

Vlogo

Zadružne gospodar. banke na 91.000 Din, prodam za gotovino najboljšemu kupcu. Ponudbe na D. Oder, Zagreb, Vlaška 125.

100.000 Din

knjižice Mestne hranilnice ljubljanske zamenjam za knjižice Kmetske posojilnice v Ljubljani. Pojasnila: Martinec, Prule.

Poizvedbe

Psica - brak

bela, z rjavimi lisami — se je zgubila. Sliši na ime Bela. Lastnik Dimnik Jakob, D. M. Polje. (e)

Majhna papiga

sivo-modra - je ušla. Oddati proti dobri nagradi: Gregorčičeva 15-II. (e)

Berite "Slovenca" in oglašujte v njem!

Dijaki

Dijake sprejmem

na stanovanje z dobro domačo oskrbo in skrbnim nadzorstvom pri učenju. — Naslov v upravi »Slov.« pod št. 6859. (d)

Stanovanja

ODDAJO:

Brezplač. stanovanje

v vili dobi, kdor posodi 15.000 Din proti obrestim. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Jamstvo« 7025. (č)

Trisobno stanovanje

s pritiklinami, oddam za 450 Din in sobo s kuhinjo za 250 Din. Naslov v upravi »Slov.« št. 7073. č

Dvosobno stanovanje

kabinet, balkon, klet in drvarnica, komfort - oddam za julij ali avgust. Moste, Deteljeva 8 (poleg kemične tovarne). (č)

Vnajem

ODDAJO:

Pekarno

na prometni točki oddam. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »10.000 — Ljubljana« št. 7052. (n)

Auto-motor

Tovorni auto

Fiat Torino — nosilnost 800 kg, prevožen 24.000 kilometrov — naprodaj za 15.000 Din. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 7010. (f)

Kupimo

Duplikat kotel

(z dvojno steno) za ogrevanje, ca. 10.000 kg vsebine, se kupi. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Kotel« št. 7047. (k)

Posestva

Droben oglas v »Slovencu« posestvo ti hitro proda; če že ne z gotovim denarjem nač kupca ti s knjižico da.

Iščem reflektanta

za skupno zidavo vile na najlepšem prostoru Ljubljane. Informacije in naslov v upravi »Slovenca« pod št. 7004. (p)

Gostilna v mestu

dobro idoča, na prometni točki, blizu zagrebškega kolodvora, s primernimi gost. prostori in velikim senčnatim vrtom, pečenjak za janjce in mlade prašičke, velika pivnica, prenočišča, prvovrsten inventar, ugodno naprodaj zaradi bolezni. Pojasnila: Poslovnica Pavleković — Zagreb, Ilica 144. (p)

Nova zgradba

v Zagrebu, s 400 sežnji sveta, zelo ugodno naprodaj. Letni donos Din 89.000. Posarić, Frankopanska 18, Zagreb. (p)

Restavracija

z gostilno, 14 tujskih sob, blizu zagrebškega glavnega kolodvora, naprodaj z vsem inventarjem. Senčnat vrt, telefon, pivnica. Cena skupno s hišo Din 625.000. Poslovnica Pavleković, Zagreb, Ilica 144.

Čitajte in širite »Slovenca«!

Zaščitni znak

KUBANY-JEV MATE ČAJ

krepi ter krepča živce in mišice. Pospešuje prebavo, dela apetit, regulira delovanje sica in ledvic. Kdor ga redno pije, se mu ni bati ne gihta ne revme. Dobi se v vseh lekarnah v originalnih zavojih po Din 15·—, ali pri zastopstvu: **Lekarna Mr. Milivoj Leustek, Ljubljana, Resljeva c. 1,** ako pošljete v naprej Din 15·—. Športniki, turisti, lovci, nogometaši: pijte ga redno!

STARŠEM!

Za rodbinske člane, ki so **blede barve obraza, slabih živcev in brez teka, »Energin«** za jačanje krvi, živcev in teka. Odraslim 3 likerske kozarčke na dan. Otrokom 3 male žličke na dan.

»Energin« se dobi v vseh lekarnah v pollitrskih steklenicah. Steklenica 35 Din.

Reg. S. br. 4787/32.

Prodamo

Če avto svoj star prodajaš al' motorja bi znebil se rad, brž kupcev ti mnogo prižene Slovenčev najmanjši inserat

Krušno moko

in vse mlevske izdelke vedno sveže dobite pri A. & M. ZORMAN Ljubljana, Stari trg 32.

Naprodaj:

košarski izdelki, priznano lepo in čisto izdelani po znižani ceni; košarice in stojalčka za ročna dela, za cvetlice, za kruh, za papir; ročne in kopalne torbice; vrtne stole, za na balkon ali verando itd. - Naprodaj je tudi dobro ohranjen, globok otroški voziček za dvojčke. Fany Patik, Radovljica, graščina. (l)

Nudimo Vam

za majhen denar dobra oblačila. — A. Presker, Sv. Petra cesta 14. (l)

Meso

goveje in telečje, se bo prodajalo po znižanih cenah na stojnici pri Zmajskem mostu. (l)

SLOVENEC NAJBOLJ RAZŠIRJENI DNEVNIK

✚

Umrla nam je danes, večkrat pokrepčana s kruhom močnih, naša zlata mamica, naše vse, gospa

Agata Eller roj. Prigorc

zasebnica

Pogreb ljubljene mamice bo v nedeljo, dne 24. junija 1934 ob 3 popoldne na tukajšnje pokopališče.

Sveta maša zadušnica se bo radovala v ponedeljek ob pol 6 zjutraj.

Vse, ki ste jo poznali, prosimo spominjajte se je v molitvi.

Vojnik, Ljubljana, Kolodziejowka, dne 22. junija 1934.

Žalujoča rodbine: FISURA, HAMERŠAK, LEWICKI.

ZAHVALA

Vsem, ki so čustvovali z nami ob bridki izgubi naše srčnoljubljene in nepozabne soproge, preblage mame, sestre, tašče, stare mame, gospe

FRANČIŠKE ŠTRUKELJ

soproge mesarja in posestnika

izrekamo tem potom našo najiskrenejšo zahvalo. Posebno zahvalo smo dolžni čč. gg. duhovščini sv. Petra, kakor tudi čč. gg. Salezijancem, dr. Justinu in g. dr. Volavšku za pomoč in tolažbo v njeni težki bolezni, Elizabetni konferenci, Gasilnemu društvu v Mostah, Pevskemu društvu »Zvezda« za pretresljive žalostinke, častiti sestri usmiljenki za njeno nadčloveško požrtvovalno delo, vsem dragim sorodnikom, prijateljem in znancem, ter vsem darovalcem krasnega cvetja, kakor tudi vsem onim, ki so spremili blagopokojno na njeni zadnji poti v prerani grob. Vsem in vsakemu posebej iskreni Bog plačaj!

Maša zadušnica se bo brala v župni cerkvi sv. Petra.

Moste pri Ljubljani, dne 22. junija 1934.

Globoko žalujoče rodbine: ŠTRUKELJ, DOLENC, SERŠEN.

✚

ODŠEL JE K STVARNIKU PO PLAČILO GOSPOD

KRISTJAN VILMAN

TOVARNIŠKI MOJSTER V POKOJU

PREVIDEN S TOLAŽILI SVETE VERE

POGREB BO V NEDELJO, 24. JUNIJA OB 4 POPOLDNE

PROSIMO TIHEGA SOŽALJA

JESENICE, DNE 22. JUNIJA 1924

DRUŽINI VILMAN IN GOSPODARI

Simončič Maks:

Galicija 3

»Ta je še najbolj pametna,« potrdi Manfreda, medtem ko tlači tobak v usta.

Vsi se stisnemo še bolj skupaj in Kovač nadaljuje nekoliko tiše.

»Popoldne, ko ste vi spali, zagledam našega starega, kako švedra proti naši šupi. No, si mislim, že spet kakšna neumnost. In res. Komaj me zagleda, me pokliče k sebi. ‚Vzemite sedem mož' mi pravi, ‚pa pojdite z mano! Vsak mož karabinko in pet patron!'

Na koncu vasi, tam, kjer je zbirališče ob alarmu, je zdaj vse polno voz. Sam ne vem, kje so pobrali vso to brklarijo. Civilnih voz več kot vojaških, na njih pa pohištvo in vsa mogoča ropotija. Babe, stare in mlade, napol gole ko ciganke, se smučejo med njimi. K nekaterim vozem so privezane živali; vmes koze, krave in celo prešiči. Pravo pravcato mesto vam rečem! Šumenje in brenje ko v čebelnjaku. Z eno besedo: sodni dan.

Sedli smo in zijali, kajti čakati smo morali starega, ki se je izgubil nekam med vozove.

Kmalu se prismuče k nam neka deklina. Morebiti nas je hotela kaj vprašati, pi si ni upala.«

»Pan, pan! je rekla,« seže Kovaču v pripovedovanje Micheluzzi, »pa sem si ga mislil, da govori italijanski, pa sem ji ga povedal, da ga nimamo kruha pri sebi. No, ona nič ne rekla, samo šla nazaj.«

»Beži no!« ga zavrne Manfreda, medtem ko premetava z jezikom tobak v ustih z ene strani na drugo. Doma je s Poljubina, majhne vasi pri Tolminu in zna nekoliko laško. »Pan je pan, to se pravi, pan je pri Poljakih to, kar po naše gospod, ne pa kruh, kakor si ti mislil.«

»Mi ga je že povedala cugsfirar.«

»Pustita to za poznejel« zagodrnja nekdo.

»Pa res. Molčita, da skonča Kovač!«

»No torej, kot sem že rekel,« nadaljuje Kovač; »sedimo tam in prodajamo zijala. Minulo je četrt ure, ko jo je stari spet primahal. Pa ni bil sam. Za njim sta v spremstvu dveh kanonirjev, izmed katerih je eden nosil dve lopati, šla dva civilista. Prvi okoli petdeset let star, drugi pa mlad, še skoraj smrkavec. Roke sta imela zvezane na hrbtu in še drug k drugemu sta bila zvezana.«

»Aha! Eksekucija!«

»Tudi jaz sem takoj uganil, kaj je s stvarjo. Imel sem občutek, da mi je nekdo prismodil krepko zaušnico.«

Res! Postal si rdeč ko kuhan rak,« potrdi Jošt Omahen. »Hotel sem te napumpati za cigareto, pa sem se premislil, ko sem te videl tako čudnega.«

»Kaj pa potem?«

»Potem sta nam vojaka izročila lopati, nadporočnik pa nam je povedal, kam moramo iti. ‚Tam jima roke razvežite,' mi pravi, ‚da si lahko izkopljeta grob. Vsak zase. Jaz moram še v bataljonsko pisarno. Če bosta opravila, preden se vrnem, me počakajte! Govoriti z njima je prepovedano,' je še pristavil in odšel. Mi seveda tudi. Saj nam drugega ni kazalo.

To vam je bila žalostna hoja. Sicer ni bilo daleč; iti smo morali do onega gozdiča, gotovo se še spominjate, kjer smo zadnjič pred prihodom počivali; kljub temu smo se precej zamudili. Zemlja je tako prepojena z dežjem, da se ti vdirajo noge, kakor da bi mesil testo. Fant je samo vekal; kaj pravim vekal, tulil je in sicer tako čudno, da me je bilo groza. Stari pa je omahoval, da sem mislil, zdaj zdaj se zgrudi na tla.

Pa pravim Omahnu: ‚Ti, Jošt, pomagaj staremu, drugače sploh ne pridemo pred nočjo tja!'

‚Kaj praviš,' mi odgovori Jošt, ‚ali ne bi bilo pametneje, da ju razvežemo? Uiti nam itak ne moreta!'

Pogledam naokrog. Nikjer človeka... Potem je šlo res nekoliko lažje. Čez dobre pol ure smo bili tam.

Dal sem jima lopati in jima z bajonetom zaznamoval, koliko naj skopljeta. Pa nista mogla. Roke in noge so se jima krčevito tresle. Izkopali smo jima grob sami. Omahen je oprezoval, da bi nam pravočasno naznanil prihod naše pokveke.

Staremu sem dal cigareto. Povedal nam je, da sta Rusina. Oče in sin.«

»Pa zakaj sta bila obsojena?« je hkratu vprašalo več glasov.

»Zakaj... Tega sama nista vedela. Prav za prav vedela sta že, zakaj, samo razumeti nista mogla. Prejšnji večer so ju v onem gozdiču zalotili huzarji. Imela sta s seboj vsak po eno rusko laterno za signaliziranje. Ena je imela rdeče, druga pa belo steklo. Trdila sta, da sta pobrala svetilko v zapuščenem ruskem zakopu. Nosila sta ju s sabo, da sta si svetila v temi, ker so jima bila pota neznana. Od doma sta ubežala, ker so začeli Rusi obstreljevati vse okoliške vasi.«

»Potem pa sploh nista nič zakrivila!«

»Seveda ne, če bi jima bili verjeli. Pa jima niso. Nista imela nobenega izkazila od naše komande, ki je v bližini onih vasi.

Rekli so, da je dokazano njuno vohunjenje v korist sovražnika. S svetilkama sta baje oddajala sovražniku znake, v katero stran se pomikajo naše čete.«

»Saj tu v bližini vendar ni sovražnika.«

»To sta tudi onadva zatrjevala, pa jima ni nič pomagalo. Ampak poslušajte dalje. Ko smo jamo odkopali, je kmalu prišel naš stari. Rusina sta morala odložiti suknjiče in postavili smo ju kakšne tri korake pred jamo. Omahen in Sušnik sta jima zavezala oči. Obsodbo so jima prebrali že prej v taborišču. Potem so morali štirje izmed nas poklekniti, drugi štirje smo stali.«

»Sprednja vrsta naj meri na srce, zadnja na glavo!« je zaklical nadporočnik. »Ko spustim sabljo, ustrelite!«

»Med to ceremonijo sta Rusina kot pribita stala na mestu. Čeljusti pa so jima s tako silo udarjale druga ob drugo, da smo razločno slišali šklepetanje zob. Tudi jaz sem se tresel, kakor v mrzlici. Videl sem, kako so se zibale puškine cevi sem in tja, kakor da jih zanaša veter. A že je nadporočnik dvignil sabljo in zamahnil. Takrat je stari poskočil, kakor da ga je nekaj dvignilo s tal, in kroglje so se mu namesto v glavo in srce — zarile v trebuh in vrat. Videl sem ga, kako je padel. Cunja, s katero je imel zavezane oči, mu je pri padcu zdrknila in takrat se je zastrmel v nas s čudno sovražnim pogledom. Iz rane na vratu se mu je vlila gosta črna kri.

V tem hipu, veste, me je obšlo, kakor da imam roke umazane od te črne, goste krvi. In nekaj me je grabilo za goltanec, da sem skoraj slišno požiral sline, ki so se mi neprestano zbirale v ustih. Videl sem še, kako je stopil nadporočnik s samokresom k starčkovi glavi, potem.. potem je vse utonilo v gosto meglo.«

Žgurjevo prerokovanje se je uresničilo do pičice: guljaž, kava in na vsakega moža skoraj polna čutara ruma...

»Kakor za božične praznike, samo potice nam še manjka!« slovkuje Strgulc s polnimi usti.

»Če ni naš krapar danes opravil dolge spovedi in hoče zdaj naenkrat z dobrimi deli popraviti prejšnje krivice, potem res ne vem, kaj naj bi to pomenilo. Naj samo pokusi eden to kofedro. Vam rečem, v nobeni ljubljanski kavarni ne dobi človek boljše,« zatrjuje Žgur z obrazom, ki mu kar žari od zadovoljstva.

Za »Jugoslovansko tiskarno« v Ljubljani: Karel Čeč. Izdajatelj: Ivan Rakovec. Urednik: Lojze Golobič.